

Staneme sa hlavným mestom európskej kultúry? Kultúru posuňme k ľuďom

Európske hlavné mesto kultúry 2013 patrí medzi najrozsiahlejšie a najpopulárnejšie kultúrne podujatia organizované na úrovni EÚ. Od roku 1985 sa do tohto projektu zapojili desiatky miest z celej Európy. Výsledkom je množstvo podujatí, partnerstiev, investícií a rozvoj nielen v kultúrnom sektore. Od roku 2009 sa Európskymi hlavnými mestami kultúry stanú vždy dve mestá - jedno z novej a jedno zo starej členskej krajiny EÚ. Slovenské mesto bude nominované spolu s francúzskym v roku 2013. EÚ a Ministerstvo kultúry SR oslovilo na zapojenie sa do tejto verejnej súťaže aj Nitra. Naším cieľom bude, aby týmto mestom bola práve Nitra. O meste kultúry v súčasnosti rozhoduje Rada EÚ na základe odporúčania Európskej komisie. Tá pri schvalovaní zohľadňuje stanovisko výberovej komisie zloženej zo siedmich nezávislých členov a rešpektuje jej odsúhlasené poradie krajín od roku 2005 do 2019. Európska komisia sa preto rozhodla pre systém, ktorý podnecuje členské štáty k tomu, aby na vnútroštátnej úrovni organizovali súťaž medzi mestami, ktoré majú o vymenovanie za Európske hlavné mesto kultúry záujem.

Projekt je jedinečnou prí-

ležitosťou ako zviditeľniť naše mesto v Európe. Cieľom je posilniť európske kultúrne povedomie a posunúť kultúru k ľuďom, aby sa kultúra stala pre ľudí súčasťou ich života.

Spoločenská diskusia na túto tému sa začína v pondelok 3. júla o 17. h v štúdiu Divadla Andreja Bagara. Hovorí sa bude o úlohe kultúry pri rozvoji miest a obcí, o podpore udržateľného rozvoja miest, o budovaní partnerstva medzi inštitúciami, odbornou verejnosťou a občanmi, o pozdvižení profilu mesta na medzinárodnú úroveň, o zmena imidžu mesta, o rozvoji domáceho a zahraničného cestovného ruchu, o rozširovaní hraníc kultúrneho publika a o investíciách do mestskej infraštruktúry a celkovej revitalizácii.

(sy)

OBSAH

- 3 Príde Dell do Nitry?
- 4 Cyrilometodská púť bude pod hradom
- 7 Mestskí policajti zachránili človeka
- 6 Navštívte mestskú poradňu zdravia
- 12 Krstili vodovými farbičkami
- 13 Klokanček chorým deťom
- 13 Corgoň zostúpi na námestie
- 14 Nájst si dobrú prácu nie je ľahké
- 16 O nechcenom dieťati
- 24 Nitrianski jubilanti
- 29 Džungľa na cestách
- 30 Dejiny spod nánosov vekov
- 32 Písané slovo poludňuje
- 35 Až bude pokosená tráva Andreja Lieskovského
- 40 Bejzbalové ihrisko realitou

Začiatok júla patrí mestským slávnostiam

Každý správny Nitran by mal poznať slová hymny Nitra, milá Nitra, kdeže sú tie časy, keď si ty kvitla. Našťastie a dúfam, že mi dáte za pravdu, naše rodné mesto kvitne aj na prahu 21. storočia. Kvitne tak ako kvitla pred stáročiami, keď sa jej ulicami preháňali naši predkovia na konských chrbtoch, na kočoch i pešo. Naša staroslávna Nitra ožije opäť mestskými slávnosťami, ktoré dostali spoločný názov Dni Nitranov a sú venované významným osobnostiam histórie i súčasnosti Nitry. Hlavným usporiadateľom je Mesto Nitra, ktoré tieto veľkolepé slávnošti pripravilo spolu s ďalšími spoluorganizátormi.

Aj keď hlavná časť sa začne až v nedeľu, už v sobotu 1. júla sa na Ranči DD uskutoční I. nitrianske šermovanie, čo je názov pre festival historického šermu v spojení s tancom, hudbou a súťažami pre deti i dospelých. Na Svätoplukovom námestí sa večer o 19.00 začne prázdninový koncert hudobných skupín Hex, UKND, Alone a Free day, ktorý by ich mal naladiť na správny letný oddych. Prvý deň osláv v nedeľu 2. júla sa ponese v duchu Pribinových slávností, ktoré sú venované 1178. výročiu vysvätenia prvého kresťanského chrámu na našom území. V Katedrále sv. Emeráma na Nitrianskom hrade sa o 9.00 začne slávnostná svätá omša. Na Pribinovom námestí si dopoludnia pozrieme vystúpenie Slovenského komorného súboru Musa Ludens. Do rámcu osláv v pondelok 3. júla zapadne aj slávnostné odhalenie pamätnej tabule najstaršieho známeho nitrianskeho richtára a sudcu Peregrina. V štúdiu DAB sa uskutoční diskusia na tému zapojenia Nitry do verejnej súťaže vyhlásenej EÚ a Ministerstvom kultúry SR. Ide

tu o to, že v roku 2013 sa niektoré slovenské mesto stane Európskym hlavným mestom kultúry - a nám ide o to, aby to bola práve naša Nitra. Svätoplukovo námestie ožije prezentáciou dolnozemských Slovákov z Báčskeho Petrovca, folklórnymi súbormi Ponitran a Zobor, Petrovskou družinou z Báčskeho Petrovca a napokon galavečerom Roiba Kazíka a jeho hostí.

Utorok 4. júla sa ponese v duchu Cyrilo-metodských slávností. Pri tejto príležitosti sa v Ponitrianskom múzeu. Uskutoční kolokvium na tému Možnosti prezentácie archeologických pamiatok, Nové významné objavy na Ponitri, ktoré predstaví verejnosti najnovšie exkluzívne objavy z obdobia Nitrianskeho kniežatstva. Popoludní bude nasledovať otvorenie výstavy Neznáme centrum Nitrianskeho kniežatstva, ktoré predstaví novoobjavené unikátne archeologické nálezy z obdobia Nitrianskeho kniežatstva a Veľkej Moravy. Svätoplukovo námestie sa stane miestom konania Nitrianskeho jarmoku, kde budú aj ukážky tradičných remesiel a budete môcť

ochutnať slovenské špeciality. Na svoje si prídu aj milovníci dobrého piva na pivných slávnostiach. Pôjde o prezentáciu slovenských a českých pivovarov spojenú s ochutnávkou. Návštevníci nezostanú len pasívnymi pozorovateľmi, ale budú môcť pivo aj ochutnať a ohodnotiť. K Nitre patrí nielen pivo, ale aj víno, a preto bude aj ochutnávkou vín. Milovníci vína budú mať možnosť degustácie, hodnotenia a porovnávania kvalitných odrodových a známkových vín. Do toho večera zapadne aj netradičná kulinárska ochutnávka pokrmu našich predkov pripraveného podľa receptov z dochovaných dobových prameňov a s obsluhou v dobovom slovenskom oblečení. Na záver večera nás čaká druhá časť veľkomoravskej triológie na Svätoplukovom námestí. Divadelné združenie Le Mon sa tentoraz predstaví nočnou divadelnou šou s ohňami, ktorá ponese názov Cyril a Metod, solúnski bratia. Vhupneme do histórie a stane sa svedkami života kniežata Rastislava a byzantskej misie.

Streda je síce voľným dňom, ale Nitra a najmä Nitriansky hrad bude patriť Cyrilo-metodskej národnej púti. Svätú omšu celebruje J. Em. Jozef kardinál Tomko. Popoludní nás čaká veľkolepá udalosť - slávnostné otvorenie novej expozície významných archeologických náleзов, dokumentujúcich vývoj opevnenia Nitrianskeho hradu s názvom Od veľkomoravského valu k barokovému bastiónu.

LUDMILA SYNAKOVÁ

Príde Dell do Nitry?

Do priemyselného parku Sever by podľa predbežných informácií mal prísť ďalší investor. Ide o najväčšieho svetového výrobcu počítačov Dell, ktorý má záujem o 120 hektárov pôdy v priemyselnom parku Nitra - Sever. Konečné rozhodnutie však ešte nezaznelo, pretože Dell sa rozhoduje medzi Slovenskom a Poľskom. Nový závod na výrobu počítačov predstavuje investíciu 140 miliónov eur (5,5 miliardy korún) a malo by v ňom nájsť prácu 900 ľudí.

Spoločnosť vraj bude potrebovať 80 hektárov pre vlastnú výrobu a k tomu ďalších 40 hektárov pre svoje dodávateľské firmy. Celkovo by tak mohlo vzniknúť 2 500 až 3 000 pracovných miest. Na riešenie nezamestnanosti v nitrianskom regióne by to bol ideálny príspevok.

Táto americká spoločnosť má už v Bratislave zriadené zákaznicke call-centrum, ktoré poskytuje svoje služby pre nemecky hovoriacich zákazníkov z Európy. Nová fabrika na výrobu počítačov by mala byť relatívne veľká. V Európe má táto spoločnosť závody zatiaľ iba v Írsku, kde zamestnáva okolo 6 000 ľudí. Dell svojím rozhodnutím postaviť ďalší závod zrejme reaguje na rast predaja počítačov.

(sy)

V priemyselnom parku stavia druhý investor

Rakúska strojárka skupina SKB začala stavať nový závod v priemyselnom parku v Nitre. Novozaložená dcérska spoločnosť ICS Industrial Cables Slovakia sa bude orientovať na výrobu špeciálnych káblov pre viaceré priemyselné odvetvia. Závod s rozlohou 10-tisíc štvorcových metrov by mal byť dokončený v novembri a o mesiac skôr je naplánovaný začiatok skúšobnej prevádzky.

Konateľ firmy Alexander Tremmel - Scheinost uviedol, že v rámci projektu preinvestujú približne 10 miliónov eur, čo je asi 370 miliónov korún a zamestnajú 60 ľudí. K nim po plnom nábehu výroby pribudnú ďalší tridsiati.

„Našími hlavnými zákazníkmi sú výrobcovia koľajových a úžitkových vozidiel, pohonnej techniky, robotov, výťahov, žeriavov a bielej techniky,“ informoval Tremmel - Scheinost. Podľa neho bude väčšina ich produkcie určená pre nemecký, rakúsky, poľský, český a slovenský trh.

Nitriansky závod nie je zameraný na jednoduché káblové zväzky, ale na sofistikovanú výrobu, v rámci ktorej budú použité špeciálne izolačné materiály. Tie okrem iného umožňujú ochranu pred vysokými mechanickými záťažami, chemikáliami a inými vplyvmi prostredia.

V priemyselnom areáli, ktorý rakúsky investor v Nitre stavia, bude pôsobiť aj ich ďalšia dcérska spoločnosť FCS Fiber - Components - Slovakia. Tá sa zameria na výrobu konektorov pre optické káble. Skupina SKB je rodinným podnikom s viac ako storočnou tradíciou. Jej hlavný výrobný závod so sídlom vo Schwechate, medzi Viedňou a Bratislavou patrí k najväčším rakúskym výrobcom káblov. Energetické, signálne a telefónne káble a vodiče produkuje aj dcérska spoločnosť Prakab - Pražská kabelovna. V minulom roku dosiahla skupina obrát 117 miliónov eur a momentálne zamestnáva 460 pracovníkov. (nv)

Cyrilometodská púť pod hradom

Tohto roku po prvýkrát sa areál Nitrianskeho hradu stáva miestom konania Cyrilometodskej národnej púte. Doteraz sa púte konali vždy na nitrianskej Kalvárii. Nový diecézny biskup Viliam Judák sa rozhodol, že púť vráti na historické miesto. Národná púť bude v stredu 5. júla. Začne sa o 9.00 hodine cyrilo-metodskou akadémiou. Slávnostná svätá omša sa začne o 10.00 hodine a bude za účasti slovenských biskupov. Celebrovať ju bude Jeho Eminencia Jozef kardínál Tomko.

Počas slávnosti účinkujú bohoslovci Kňazského seminára svätého Gorazda v Nitre, gréckokatolícky katedrálny chór z Prešova, nitrianske spevokoly Emerám a Glória, spevokol Melódia z Považskej Bystrice a dychová hudba Nedanovčanka. Autobusy a automobily budú môcť parkovať pri zimnom štadióne a pri župnom dome. (sy)

Nadviažeme spoluprácu

Primátor Ferdinand Vítek prijal v stredu 24. mája delegáciu najvyšších predstaviteľov Čínskej asociácie priateľstva so zahraničnými krajinami, ktorú sprevádzala delegácia Slovensko-čínskej spoločnosti priateľstva. Ferdinand Vítek privítal viceprezidenta Čínskej asociácie Lia Zhiminga ako primátor, zároveň aj ako prezi-

dent Únie miest Slovenska. Úlohou asociácie je hľadať a nachádzať priateľov Číny v zahraničí a vytvárať základ pre ďalší rozvoj a posilnenie týchto vzťahov. Cieľom stretnutia s primátorom bola diskusia o možnostiach nadviazania spolupráce medzi mestom Nitra a niektorým z čínskych miest. **H. LACIKOVÁ**

O Cenu Zlaty Dôňčovej

Spisovateľku Zlatu Dôňčovú a jej detskú tvorbu chce priblížiť Krajské osvetové stredisko v Nitre, ktoré pripravilo už druhý ročník literárnej a výtvarnej súťaže O Cenu Zlaty Dôňčovej. Do súťaže sa prihlásil rekordný počet detí a školskej mládeže. Do literárnej časti súťaže prišlo celkovo 133 prác z 28 materských, základných a stredných škôl. S obrovským záujmom sa stretla výtvarná časť súťaže. Vo všetkých kategóriách prišlo 450 prác zo 77 škôl. Všetky výtvarné práce mali veľmi dobrú úroveň, pestré svojím obsahom boli aj literárne dielka. Obidve odborné poroty mali pred sebou ťažkú úlohu. Z reprezentantov zastupujúcich naše mesto si ocenenia prevzali Monika Zajková zo ZŠ na Cabajskej ul. za 3.miesto v I.

kategórii - próza a Adriana Migrová zo ZŠ Na Hôrke za 3.miesto v II. kategórii - próza. Tretie miesto obsadila Monika Zajková zo ZŠ na Cabajskej ul. v I. kategórii za prózu.

Vo výtvarnej časti súťaže v I. kategórii bodovali Matej Svoreň z MŠ na Platanovej ul. - získal 2. miesto a Zojka Vranová z MŠ na Benkovej ul. - obsadila 3.miesto. Prvé miesto získala Marta Miklášová z Gymnázia Cyrila a Metoda. Na výstave sa prezentuje 214 výtvarných prác a všetky sú dôkazom obrovského výtvarného talentu našich detí. Výsledky tejto krajskej súťaže, ktorú zorganizovali spolu s Úradom Nitrianskeho samosprávneho kraja a Mestom Nitra, vyhlásili 12. júna.

(syn)

Musica sacra spestrením kultúrneho života

Medzinárodný festival sakrálnej hudby Musica sacra aj v tomto roku významnou mierou spestril hudobný život v Nitre. Dovolím si uviesť, že možno málokto vie doceniť skutočnosť, že do nášho mesta postupne pricestovali hudobné esá, ktoré koncertujú na popredných svetových scénach. Nedelne a štvrtkové večery sa tak pre milovníkov hudby stali sladkými bonbónikmi. A toto všetko mohli ochutnať bez zakúpenia vstupenky, čiže úplne zadarmo, pretože všetky náklady spojené s účinkovaním umelcov hradilo z vlastného vrecka Mesto Nitra. Hodnotný zážitok nám pripravili umelci už na prvom festivalom večere. Vystúpenie Dámskeho komorného orchestra, Amadeus choru a mládežníckeho zboru Echo si prišla vypočuť aj Jeho

Pred vstupom do Kostola sv. Ladislava víтали hostí dvojice odeté v historických kostýmoch.

Excelencia, nitriansky diecézny biskup Viliam Judák, primátor Ferdinand Vítek, jeho zástupca František Baláž a ďalší hostia. Preplnený Kostol sv. Ladislava zatlieskal výkonom protagonistov prvého večera, ako i slovám primátora, ktorý festival otvoril citátom Christophera Willibalda

Glucka, že „Hudba je jedným z najlepších prostriedkov na prebudenie citov.“ Primátor zdôraznil, že festival ponúkol vzácne stretnutia s duchovnou hudbou a jej interpretmi, necháva voľný priebeh myšlienkam, pomáha im hľadať zmysel ich života a dôležitosť hodnôt.

Keďže v tomto roku si pripomíname 250. výročie narodenia slávneho hudobného skladateľa W. A. Mozarta, viaceré koncerty v rámci festivalu organizatori venovali jeho dielu. V synagóge pri tejto príležitosti otvorili výstavu s názvom Inštrumentálne zrkadenie, ktorá predstavila hudobné nástroje klasicistického orchestra a hudobníny z obdobia života V. A. Mozarta až do súčasnosti.

(syn)

Foto: L. SYNAKOVA

Preplnený kostol sv. Ladislava.

Navštívte mestskú poradňu zdravia

V pondelok 29. mája otvorili mestskú poradňu zdravia. Občanom poskytuje svoje služby zadarmo. Na jej činnosti sa podieľajú - Regionálny úrad verejného zdravotníctva, ktorý poskytol priestory, prístrojovú techniku a odborný personál a Mesto Nitra, ktoré financuje prevádzkové náklady poradne.

Do projektu sa zapojila aj Fakulta sociálnych vied UKF v Nitre, ktorá sa prostredníctvom pedagógov a študentov študijného odboru ošetrovateľstvo podieľa na poskytovaní odborného poradenstva a zdravotnej výchovy. Zdravotnú výchovu a poradeneskú činnosť budú v rámci tejto poradne poskytovať i ďalší zdravotnícki pracovníci - špecialisti v odboroch liečebno - preventívnej starostlivosti podľa aktuálnej problematiky, prípadne ďalší odborníci pre poradenstvo v špecifických otázkach, napr. formovanie zdravého životného štýlu, zdravej výživy, prevencia stresu a pod. Odborné poradenstvo a zdravotná výchova sa zamerajú na všetky sociálne a vekové skupiny obyvateľov mesta Nitra od detí, občanov v produktívnom veku až po občanov v poprodukčivnom veku. Zvýšenú pozornosť budú venovať problematike ovplyvňovania zdravia mladej generácie a znevýhodneným skupinám, ako sú nezamestnaní, sociálne slabšie rodiny, chronicky chorí

a ďalší. Mesto Nitra vyčlenilo na prevádzku tejto poradne 60 000 Sk, v budúcom roku by malo venovať 300 000 Sk, Aj mestské zastupiteľstvo činnosť poradne schválil, rozšíri sa poradenské dni a edičná činnosť.

Predbežný harmonogram a zameranie:

- Poradňa prevencie civilizačných ochorení - 2x týždenne
- Poradňa zdravej výživy - 1x týždenne
- Poradňa pohybovej aktivity - 1x týždenne
- Poradňa pre rizikové skupiny detí a mladistvých - 1x týždenne
- Poradňa prevencie drogových závislostí - 1x týždenne
- Poradňa zdravej práce - 1x týždenne
- Poradňa prevencie HIV/AIDS - 1x týždenne
- Poradňa environmentálnych rizík - 1x týždenne
- Protifajčiarska poradňa - 1x týždenne
- Poradňa dojčenia - 1x týždenne
- Poradňa pre samovyšetrenie prsníkov - 1x týž-

denne

- Poradňa prevencie kolorektálneho karcinómu - 1x mesačne
  - Ochrana duševného zdravia - 1x mesačne
  - Starostlivosť o seniorov - 1x mesačne
  - Poskytovanie prvej pomoci - 1x mesačne
- Okrem týchto poradní sa bude vykonávať zdravotná výchova k aktuálnym problémom ochrany a podpory zdravia 1x mesačne formou seminárov a besied.

Harmonogram služieb:

- Utorok 9.00 - 12.00 h
Zisťovanie hladiny cholesterolu a tukov v krvi
14.00 - 15.00 h - Zdravotno-výchovná prednáška
- Streda 9.00 - 12.00 hod. -
Meranie TK a vyšetrenie telesnej skladby
14.00 - 15.00 h - Meranie TK a vyšetrenie telesnej skladby
- Štvrtok 9.00 - 12.00 hod.
- Prevencia rizikových faktorov hromadne sa vyskytujúcich neinfekčných ochorení
Zoznam zdravotno-výchovných prednášok bude uverejňovaný mesačne na úradných tabuliach MsÚ Nitra, RÚVZ Nitra a na ich internetových adresách:
RÚVZ Nitra - www.ruvznr.sk
MsÚ - www.msunitra.sk.

-r-

Mestský úrad doslova mení svoju tvár a hľadá lepšie možnosti ako vyjsť v ústrety klientom. Termín „stránka“ úradníci nadobro vyškrtli zo svojich slovníkov. Všetky zlepšenia sa robia pre klientov. Po vystavovaní krajskej knižnice počut z pravého krídla budovy stavbársky ruch. Remeselníci sú každým dňom bližšie k finále rekonštrukcie klientskeho centra, ktoré sa z provizórnych priestorov presunie na toto miesto. Občania, ale aj firmy si tu budú môcť vybaviť všetky záležitosti, súvisiace s mestom a mestským úradom. K úplnému komfortu poskytovaných služieb poslúži aj zväčšené parkovisko. To je už od začiatku júna pripravené privítať návštevníkov mestského úradu.

Text a foto: L. SYNAKOVÁ

Mestskí policajti zachránili človeka

O osožnosti, či zbytočnosti mestských policajtov kolujú rôzne názory. O tomto polemizovať nechceme. V jeden z horúcich júnových dní som sa však na vlastné oči mohla presvedčiť, ako okamžitá reakcia zohratej dvojice ochrancov zákona zachránila ľudský život. Išlo skutočne o sekundy, ktoré rozhodovali o živote staršieho muža - ako sme sa neskôr dozvedeli, slabšieho cukrovkára. Nič netušiac, čo sa mu stane, sa vybral do mesta. I keď nebol sám a sprevádzala ho manželka, ona sama nedokázala okamžite zareagovať a manželovi pomôcť. Glykemický šok muža skolil k dlažbe. Mestskí policajti nespánikárilí a keď sa od ženy dozvedeli, že majú do činenia s cukrovkárom, ktorý má takúto reakciu po prvýkrát, okamžite mu na jazyk nasypali cukor a urobili všetko potrebné, aby sa prebral zo šoku. Ako mi sami potom povedali, „konalí tak, ako sa kedysi dávno naučili poskytovať prvú po-

moc.“ No nebyť ich pohotového zásahu, tak sa všetko mohlo skončiť veľmi zle, pretože mužova tvár začínala nadobúdať sivý nádych. Prvá pomoc našťastie zabrala a medzitým na námestie dorazila privolaná sanitka rýchlej zdravotníckej pomoci. Zaujímavé je, že RZP privolali naraz z NISYS-u a z ďalších dvoch obchodov. Záchranári sa už postarali o

odborné ošetrovanie pacienta.

V ten deň mali na Svätoplukovom námestí a na pešej zóne službu Milan Čentés a Henrich Kondé. Obom im za tento skutok patrí pochvala. A všetkým pochybovačom o potrebe prítomnosti mestských policajtov v uliciach si dovoľím napísať odkaz: „Nekritizujte, kým sami nezažijete!“

L. SYNAKOVÁ

Dotkni sa slnka

Medzinárodný deň detí by mohol byť dňom ako každý iný a predsa je iný. Starci, dospeli, študenti... Všetci tento deň poznajú, ale najviac ho očakávajú naši najmenší. Pre nich pripravilo CVČ Na Hôrke, MC - Klokáček a YMCA zaujímavý program. Nešportové typy mali možnosť využiť miestnosť s počítačmi, spoločenskú miestnosť s rôznymi hrami, stolný tenis a zaspievať si v karaoke. Pre najmenšie detičky, ktoré sa pre nízky vek ešte nemohli zúčastniť na športových aktivitách, boli (a celoročne aj sú) vyhradené miestnosti, kde sa o nich starali „tety“, ktorých náplňou je práca práve s takýmito deťmi.

Pracovníčky materského centra spolu so šikovnými mamičkami pripravili divadlo pre najmenších O psíčkovi a mačičke a O koz-

Ilustračná snímka

liatkach. Predstavenia mali interaktívny charakter - deti sa s rozžiarenými očami stávali malými hercami a kamarátmi rozprávkových postavičiek. Kto sa chcel zmeniť na jednu z nich, nechal si pomalovať tváričku. Na veľkoplášnom plátne s názvom Dotkni sa slnka svoje odtlačky dlaní a prstov zanechalo veľa šťastných a rozosmiaťtych detí.

A čo bolo pripravené i pre športovcov, ostatné deti a dospelych? No predsa súťaže

odmeňované bodmi, za ktoré deti mohli získať hračky, cukríky, žuvačky... Veľký úspech malo grilovanie, kde sa opieklo 1208 ks špekáčok (naozaj ohromujúce číslo), ktoré si obyvatelia priniesli sami. Zábava frčala do 20.00 hodiny a deti odchádzali domov príjemne unavené so šťastným úsmevom na tvári. Tento rok nám počasie prialo a my sa už tešíme na všetky staré, ale i nové tváričky, ktoré nás prídu navštíviť aj nabadúce.

DANIELA KONEČNÁ

Krásneho životného jubilea 100 rokov sa koncom júna dožila pani Anna Kiššová z Nitry. K jubileu jej prišli za blahoželať zástupca primátora mesta František Baláž, poslankyňa MsZ Eva Hlávačová (druhá zľava) a vedúca sekretariátu primátora Ing. Henrieta Laciková (prvá zľava). Babička vychoval päť detí - na snímke s dvomi dcérami, ktoré sa o ňu starajú.

Text a snímka: (syn)

Plakety prof. Janského pre viacnásobných darcov

Darcovia krvi si zaslúžia našu vďaku

Na slávnostnom aktíve bezpríspevkových darcov krvi v stredu 14. júna zneli slová vďaky a uznania. Po kultúrnom programe, ktorý pripravili učitelia a žiaci Základnej umeleckej školy J. Rosinského v Nitre, udeľovali odznaky prof. Janského. Bronzové sa udeľujú za desaťnásobné darcovstvo, strieborné za 20-násobné a zlaté za 30-násobné darovanie u žien a 40-násobné u mužov. Číslo hovoria, že bezpríspevkové darcovstvo u nás funguje od roku 1960. Za tento čas prišlo na transfúznú stanicu 7 061 nositeľov bronzového odznaku prof. Janského, 3 509 nositeľov strieborného odznaku a 1 298 majiteľov najcennejšej zlatej plakety prof. Janského. V súčasnosti je v Nitre 172 nositeľov diamantovej plakety, z tohto počtu je 80 mužov a 60 žien. Zlatým písmom by si zaslúžili svoje mená zapísať niekoľkonásobní darcovia, ako sú Pavol Kára, ktorý transfúzne oddelenie navštívil a svoju krv daroval 340-krát, Vincent Bojda 244-krát, Štefan

V nitrianskej Synagóge udeľovali v stredu 14. júna plakety prof. Janského.
Foto: L. SYNAKOVA

Kalas 122-krát a Ing. Katarína Javorská 121-krát. Ocenenie za organizovanie darcovstva krvi prevzal aj aktivista SČK Pavol Greždo. Ing. Martina Mňahončáka zo Slovenskej poľnohospodárskej univerzity ocenili za to, že pre darovanie krvi získava vysokoškolskú mládež. Aj keď sa na pohľad zdá, že darcov i samotnej krvi je dostatok, nie je tomu tak. Najmä v letných mesiacoch, keď je zvýšená premávka na

cestách, pribúdajú nehody a stúpajú počty zranených. Práve tí potrebujú životodarnú tekutinu, ktorou je krv. Napriek badateľnému pokroku, vedci ešte nevyrobili žiadnu umelú náhradu. Krv sa nedá ničím nahradit' a nedá sa z ničoho vyrobiť. Jednoducho - človek musí pomôcť človeku. Len tak sa dá zachrániť ľudský život. Práve preto si darcovia krvi zaslúžia našu vďaku.

(syn)

Mesto Nitra umožnilo obyvateľom Nitry získať zručnosti v počítačovom kurze s názvom „Škola otvorená informatike“, ktorý trval tri mesiace. Na kurze sa zúčastnilo 276 vybraných žujemcov, pričom najpočetnejšiu skupinu tvorili obyvatelia vo veku od 45 do 55 rokov. Obsahom kurzu boli základy práce na počítači, programy Microsoft Word a Microsoft Excel a ovládanie internetu. Kurz sa skončil koncom mája. Každý úspešný účastník dostal certifikát o absolvovaní tohto kurzu. Certifikáty odovzdával primátor Nitry Ferdinand Vítek.

Ing. HENRIETA LACIKOVÁ

Deti zo špeciálnej školy v Zielonej Góre

Kontakty s priateľmi v polskom partnerskom meste Zielona Góra nadviazala aj Špeciálna základná škola internátna a praktická škola na Červeňovej ulici v Nitre.

Spracovateľkou projektu bola Ivana Iľečková. Finančne ich sumou 30 000 Sk podporilo Mesto Nitra a ďalšie prostriedky získali ako grant z európskych fondov v rámci programu Mládež. Návšteva partnerskej Špeciálnej základnej školy pre mentálne postihnuté deti v Zielonej Góre - Przylepy sa uskutočnila v dňoch 14. až 23. mája. Učiteľka Mgr. Zita Kriššáková a vychovávateľka Anna Barusová nám poroz-

právili o svojich dojmoch: „Do Poľska sme cestovali s ôsmimi deťmi. Išlo o rehabilitačný pobyt v prírode, ktorý im po zdravotnej stránke veľmi prospel. Navštívili sme environmentálne múzeum, skanzen, absolvovali hipoterapiu a potom deti kreslili dojmy, ktoré zažili. Výsledkom tvorivých dielní je spoločná práca slovenských a poľských detí.“ Výmena žiakov a nadviazanie partnerských vzťahov bude mať pokračovanie v odbornom stretnutí a výmene skúseností a pedagogických postupov medzi pedagógmi oboch spriaznených škôl. **(syn)**

Poznávanie vlastnými očami

Žiaci ZŠ na Topoľovej ul. v Nitre sa už po druhýkrát zapojili do projektu Európska jar, ktorého cieľom je priblížiť žiakom EÚ a spoznať život a kultúru ľudí v jednotlivých členských štátoch EÚ. Jednou z aktivít súvisiacich s týmto projektom bola exkurzia do Poľska. Žiaci spoznali Krakov, ktorý v roku 2000 vyhlásili za jedno z európskych hlavných miest kultúry. Takmer 40 žiakov 7.- 9. ročníka si prezrelo významné pamätihodnosti bývalého poľského hlavného mesta, ako napr. zámok Wawel, františkánsky kostol, rynek, mariánsky kostol. Svoje čaro mala i návšteva múzea Cartoryských, kde okrem množstva zaujímavých exponátov najväčší záujem vzbudili originálne diela Leonarda da Vinciho Dáma s hranostajom a Rembrandtova Krajín-

ka s milosrdným samaritánom. Vyvrcholením exkurzie bola prehliadka „najväčšieho cintorína na svete“- koncentračného tábora Osvienčim. Toto pietne miesto aj po desaťročiach, ktoré uplynuli od tragédie miliónov ľudí, zanechalo na žiakoch silné dojmy. Mnohí si v duchu kládli otázku, ako je možné, že ešte aj dnes sú medzi nami takí, pre ktorých je fašizmus

vzácnejší a dôležitejší ako ľudský život. Miesta, ktoré doteraz poznali iba z filmov, či obrázkov v knihách, sa tak stali skutočným miestom obrovskej tragédie.

Každé z navštívených miest bolo osobité. Aj taká je aj Európa, ktorú budú o niekoľko rokov práve dnešní ľudia svojou prácou, názormi a postojmi formovať.

M. KOŠTÁLOVÁ

Prenášam, postupujem zrádzam

Nestáva sa často, aby nitrianska kultúrna verejnosť mala príležitosť zoznámiť sa s avantgardnou mladou talianskou umeleckou tvorbou. Nás to teší o to viac, ak sa pri vnímaní umenia prepojili všetky zmyslové vnemy, od zraku a sluchu cez čuch a chuť. Na výstave Spazio Mój priestor v synagóge a Malej galérii Akcent sa počas víkendu 20. a 21. mája podávali kvalitné talianske vína, typická talianska šunka prosciutto, výborné syry a znela príjemná talianska hudba.

Talianske umelkyne uviedla majiteľka Malej galérie Akcent Emília Domanová (druhá zľava).

Na dvojvýstave pozostávajúcej z obrazov, fotografií a krátkeho filmu, sa podieľali výtvarníčky a zároveň dobré priateľky. Talianske autorky okrem priateľstva spája aj umenie. Majú spoločnú predstavu prezentácie umenia, hoci tvoria odlišnými štýlmi a vyšťudovali rôzne školy. Zhodujú sa aj v spôsobe vyjadrovania. Taliankam sa v našom meste páčilo. Po umeleckej stránke sa uviedli ako skupina so zaujímavým názvom „Spazio Mój“ (Mój priestor). Umeleckú sku-

pinu tvorili Elena El Asmar, Lucia Fattorini, Orietta Fineo, Valentina Renzi a Elisa Sacchini. Výstavu „Trado.... overro trasmetto, tramando, tradisco“ (Trado...alebo prenášam, postupujem, zrádzam) usporiadalo Mesto Nitra v spolupráci s Malou galériou AKCENT. Stretnutie s umením talianskeho Toskánska, slávnej renesančnej Sieny a Florencie sa Nitranom páčilo a určite v nich zanechalo hlboké dojmy.

Text a snímky: (syn)

Umenie všetkých ľudí zblížuje

Festival mladých interpretov s medzinárodnou účasťou Nitrianska hudobná jar ZUŠ Jozefa Rosinského 2006 je cyklom koncertných podujatí, ktorý organizovala Základná umelecká škola J. Rosinského v Nitre v spolupráci so Slovenskou radou rodičovských združení s rozvojom cezhraničnej spolupráce umeleckých škôl, s Rodičovským združením pri ZUŠ J. Rosinského a s Mestom Nitra v dňoch 3. až 6. apríla. V minulom roku sa uskutočnil s veľkým úspechom jeho nultý ročník. Mesto Nitra sa rozhodlo obnoviť cyklus koncertov vážnej hudby Nitrián-

ska hudobná jar, ktorý celé tri desaťročia obohacoval nitriansky kultúrny život a v tomto roku festival ZUŠ zaradili do 33. ročníka festivalu Nitrianska hudobná jar.

Hlavným cieľom projektu je poukázať na hudobné umenie, ktoré dáva mladému človeku širokú škálu možností, ako racionálne využiť svoj voľný čas, svoj talent, nadanie, a tým nepriamo pôsobí na jeho rozvoj, formovanie osobnosti a kultivuje jeho vnútorný i vonkajší svet. Na festivale prezentovali najkvalitnejšie interpretačné umenie žiakov zo slovenských umeleckých škôl - z Nitry, Bratis-

lavy, Michaloviec a tiež z Poľska, zo Zakopaného. V podaní týchto mladých talentovaných ľudí odzneli diela domácich i zahraničných hudobných skladateľov z rôznych štýlových období. Festival slávnostne otvoril program ZUŠ Jozefa Rosinského. Na koncerte sa predstavili žiaci a pedagógovia, ktorých výkony na vysokej umeleckej úrovni ocenilo publikum dlhotrvajúcim potleskom.

Diela z tvorby slovenských a svetových skladateľov predniesli žiaci v sólovej hre na klavír, spev,
dokončenie na 38. str.

Bernolákovci v Nitre

Anton Bernolák (1762-1813) vošiel do dejín slovenského národa ako osobnosť, ktorej vďačíme za to, že ako prvý vypracoval normu spisovného jazyka, dal národu spisovný jazyk a sebedomie. Pred 10 rokmi založili občianske združenie Bernolákova spoločnosť národného obrodzenia a porozumenia v Bratislave, ktoré nadväzuje na predvojnovú generáciu slovenskej inteligencie a čerpá z tradícií bernolákovského hnutia a Slovenského učeného tovaríšstva. Zameriava sa najmä na literárnu činnosť komunistickým režimom proskribovaných autorov (ka-

tolíčka moderna), ako aj na diela súčasných autorov podobnej orientácie. Tak ako kedysi Slovenské učené tovaríšstvo, tak aj dnes Bernolákova spoločnosť si zakladá svoje pobočné stánky. V Nitre ho založili v r. 2000. Popri ňom sa formuje aj Literárny klub, ktorý spolupracuje s Bernolákovým klubom v Trnave, organizuje literárne besedy s poprednými slovenskými spisovateľmi a historikmi, ako aj prezentácie nových pozoruhodných kníh. Na poslednej výročnej členskej schôdzi za predsedníčku výboru I. pobočného stánku BS zvolili MUDr. Máriu Petruš-

kovú. Na snímke pri prejave v príležitosti kladenia venca k pamätnej tabuli I. pobočného stánku Slov. učeného tovaríšstva na budove Veľkého seminára v Nitre.

EMIL VONTORČÍK

Krstili vodovými farbičkami

Vlani na jeseň sa stretli po prvýkrát. Učiteľky, malí škôlkári a ich rodičia. Materské školy na Alexyho, Piaristickej a Hospodárskej ulici v Nitre zavítali do Materskej školy v partnerskom Kroměříži na Kollárovej ulici. Tohto roku 18. mája svoju návštevu oplatili prijatím moravských priateľov v meste pod Zoborom. Iniciátorom stretnutia bola učiteľka MŠ Viera Dojčanová, ktorá spolu s deťmi pripravila pre kamarátov z Českej republiky bohatý program. A tak dopoludnie strávili v príjemnom prostredí Pribinovho kniežatstva na Kyneku, kde sa pozvali na koníčko a pokrstili knižočku - spoločné dielo Historická Nitra očami detí. Ide o súborné dielko, zostavené z básní o Nitre z pera Dr. Márie Dankovej a z milých detských kresbičiek, na ktorých deti zachytili svoje rodné mesto. Dr. Mária Danková dnes pôsobí ako sprievodkyňa a svojím vŕcnym vzťahom k Nitre sa netají. A tak je len prirodzené, že

láskou k Nitre „nainfikovala“ aj malých škôlkárov. Kresby, uverejnené v knižke, vznikli na vychádzke po prednáške o starobylej Nitre, ktorú im poskytla práve pani Danková. Pri krste vodovými farbičkami pomáhala aj riaditeľka MŠ na Kollárovej ulici v Kroměříži Stanislava Jančová. Hlavným krstným ot-

com bol primátor Ferdinand Vítek. Popoludní sa všetci previezli Nitrianskym expresom. Je pre nás potešiteľné, že v delegácii partnerského mesta bola aj zástupkyňa starostu Kroměříža Jitka Dvořáková a šéfredaktor mesačníka Kroměřížsky zpravodaj Miroslav Karásek.

(syn)

Na stretnutí sa krstila knižka, ktorej autormi sú deti z MŠ v Nitre. Pri krste pomáhala aj riaditeľka MŠ na Kollárovej ulici v Kroměříži Stanislava Jančová. Hlavným krstným otcom bol primátor Ferdinand Vítek. Foto: MIROSLAV KARÁSEK

Corgoň zostúpi na námestie

Každý rok v našom meste pribúdajú turistické atrakcie, ktoré Nitrú robia zaujímavejšou pre turistov a tiež pre bežných návštevníkov. Už v minulom roku umiestnili na začiatku pešej zóny propagačný panel znázorňujúci známu legendu o troch Svätoplukových prítoch. Toto dielo nitranskej umelkyne Márie Žilíkovej - Herodekovej sa stretlo s veľkým záujmom, pretože spestrilo rušný priestor pred vstupom na Svätoplukovo námestie. Vo vyobrazených postavách (tvárach) kráľa Svätopluka a jeho troch synov sa návštevníci mohli odfotografovať a odniesť si z návštevy nášho mesta aj takúto zaujímavú spomienku.

Tohto roku pribudne ďalšia atrakcia. Dolu do mesta zostúpi známa nitrianska postavička Atlanta Corgoňa. S myšlienkou vytvoriť takýto propagačný panel prišla Mária Žilíková (na snímke ešte s protypom).

Text a snímka: L. SYNAKOVÁ

Klokanček chorým deťom

Deťom hospitalizovaným vo Fakultnej nemocnici v Nitre prišli 5. júna spríjemniť dopoludnie zamestnankyne a mamičky z Materského centra Klokanček. V spolupráci so ZŠ a MŠ pri FN v Nitre pripravili deťom pekný zážitok v podobe hranej rozprávky O kozliatkach a vlkovi. Deti mali možnosť zapojiť sa do rozprávky a komunikovať s bábkami. Rozprávku prerobili do modernej podoby a dej zasadili do reality.

Nechýbal v nej napríklad vlk s mobilom, ktorý hovoril aj po anglicky, čo deti veľmi pobavilo a rozosmialo. Šťastný koniec, ktorým bolo priateľstvo vlka s kozliatkami, bol pre deti záro-

veň odkazom, že priateľstvo je najväčším darom pre človeka.

MARGITA ŠUMICHRASOVÁ

NISYS na informačnej burze práce

Nájsť si dobrú prácu nie je ľahké

Situácia ľudí, ktorí z rôznych príčin zostanú bez práce, nie je vôbec jednoduchá. Mladí si ešte ako tak poradia a vycestujú do zahraničia. Staršieho človeka, a sem patrí kategória ľudí nad 40 rokov, do zamestnania prijať nechcú a uprednostňujú mladších.

Zorientovať sa na trhu práce a nájsť si vhodné zamestnanie býva túžbou každého evidovaného uchádzača o prácu. Nie každému sa to podarí a nie každý je v novej práci spokojný. Nitriansky krajský úrad práce, sociálnych vecí a rodiny aj z tohto dôvodu pripravil v stredu 24. mája v priestoroch SOU stavebného informačnú burzu práce.

Cieľom tejto burzy bolo poskytnúť na jednom mieste kompletný prehľad o voľných pracovných miestach, ako aj informácie, ktoré nezamestnaným občanom pomôžu zorientovať sa na trhu práce. Ako mi povedala riaditeľka tohto úradu Ing. Lýdia Leskovská, týmto podujatím chcú zlepšiť komunikačné zručnosti ich klientov a zároveň im na jednom mieste ponúknuť prehľad o voľných pracovných miestach. Súčasne ich chcú naučiť, ako si môžu informácie takéhoto druhu sami vyhľadať na internete či v sprostredkovateľských agentúrach. „Infoburza je mimoriadne vhodný spôsob ako klientov úradu práce naučiť komunikovať so zamestnávateľmi a napríklad aj tom, aké sú možnosti zvyšovania kvalifikácie“. Riaditeľka tvrdí, že ponuka na trhu práce v Nitre je uspokojivá. Najviac príležitostí ponúka rozvíjajúci sa automobilový priemysel. Nezamestnaní občania uprednostňujú

výhodnejšie zárobkové možnosti, a keď sa aj zamestnajú, často menia pracovné pozície a migrujú za účelom lepšieho pracovného ohodnotenia.

V Nitrianskom okrese, kam

ba zamestnanosti, agentúry na sprostredkovania zamestnania a na dočasné zamestnávanie, ale aj Nitrianska komunitná nadácia, ktorá informovala o možnosti dobrovoľníckej práce v zahraničí. Do informačnej burzy práce sa zapojila aj Európska informačná služba EUROPE DIRECT a Nitriansky informačný systém (NISYS).

Svoj stánok mal aj Nitriansky informačný systém. Náš objektív v ňom zachytil Marianu Tekelyovú, ktorá spravuje webovú stránku www.nitra.sk. Foto: AUTORKA

patrí aj mesto Vráble je nezamestnanosť približne 8 %. V Zlatých Moravciach a okolí je situácia o niečo horšia, pretože evidovaná miera nezamestnanosti sa pohybuje na hranici 10 %. Klienti úradu práce sa na informačnej burze mohli stretnúť s ponukami niektorých zamestnávateľov. Pracovné príležitosti im ponúkali nitrianske firmy Visteon a SIIX, ale aj PSA Peugeot Citröen Trnava, ktorá dokonca ponúka dopravu do Trnavy zadarmo. Svoje stánky tu mal EURES - Európska služ-

Na otvorení informačného dňa sa zúčastnil aj primátor mesta Ferdinand Vítek, ktorý spomenul, že v priemyselnom parku Sever sa postupne etablujú zahraniční investori, ktorí sú príslubom zvyšujúcej sa zamestnanosti. Prvá firma už zamestnáva približne 400 pracovníkov. Rokuje aj s ďalšími investormi, ktorí prejavili záujem o umiestnenie svojich prevádzok v tejto lokalite. Dovedna by mali vytvoriť 3 000 pracovných miest.

L. SYNAKOVÁ

Futurizmus v srdci mesta?

Nitranom nie je lahostajné, akú podobu bude mať ich rodisko. Preplnená zasadacia sála mestského úradu vo štvrtok 25. mája na avizovanej verejnej diskusii, na ktorú investora vyzval primátor Ferdinand Vítek, dávala tušiť, že pôjde do tuhého. Renomovaných (mladých) a tvorivou invenciou sršiacich slovenských architektov, podieľajúcich sa na projektovom architektonickom riešení, privítala hustá atmosféra nedočkavosti. Ateliér Carov - Makara prišiel podporiť aj ich český kolega Bořek Šípek, dvorný architekt pražských Hradčian a uznávaná autorita v oblasti svetového dizajnu.

Autori projektu polyfunkčného centra sa predviedli vizualizáciou, pôsobiacou

na všetky ľudské vnemy. Slovo moderátora, podfarbené hudbou, naberalo na akcelerácii a presviedčalo o tom, že Nitra (a spolu s ňou aj my Nitrania) získa prívlastok svetová. Svetový je aj projekt polyfunkčného centra, ktoré v časovom horizonte dvoch až troch rokov vyrastie na mieste po zbúraných mlynoch. Architekti tvrdia, že nový priestor posunie Nitru k európskej aglomerácii. „Tento projekt nám zakazuje vyvolať nostalgiu, najmä ak vieme poukázať na nové zámery. Historické dedičstvo a architektúra, ktorá tu existuje, nás presviedča, že mesto je schopné akceptovať nové myšlienky. Futuristické budovy posadili do srdca mesta v Prahe, v Berlíne aj v iných mes-

tách. Nitra sa nemusí obávať, namiesto mlynov nebude stáť plechový hangár. Architekti ponúkajú futuristické riešenie vo forme sklenenej fasády osadenej do kovu. Argumentujú, že ide o prejav súčasnej architektúry a bolo by našou lahostajnosťou brániť sa tomuto trendu zabrániť. Projektové riešenie ponúka dynamické fluidum, vinúce sa ulicou ako reflexná stužka. „Vytvorili sme priestor na stretávanie sa ľudí.“

V projekte zachovávajú len pôvodnú historickú budovu chrumkárne, ktorá získa úplne iný zmysel. Použitím invenčných interiérových prvkov dokumentujú fakty tohto zastaraného miesta a zapracujú ich do novej podoby reštaurácií, kaviarní a stánkov rýchleho občerstvenia. V projekte sa počíta aj s galériou, ktorá bude určená ako miesto na stretávanie sa ľudí (hepeningy). Občania namietali, že mlyny sú históriou navždy späťou s naším mestom. My súčasníci nesmieme pripustiť takéto zbavovanie sa minulosti. Z pléna zazneli obavy z toho, že centrum mesta, už dnes preplnené automobilmi, sa ešte viac zahustí. Neobstojí ani „výhovorka“ o parkovisku pre viac ako tisíc vozidiel. Dopravná situácia je už dnes neznesiteľná a nevyrieši ju ani vybudovanie parkoviska pre 1000 automobilov.

Z ohlasov občanov, ktorí
pokračovanie na 16. str.

prišli na prezentáciu projektového zámeru investora a požiadali o slovo, vplynulo, že projektový zámer investora vítajú. Vyslovili však obavu z toho, že tento komplex zhorší už beztak kolapsujúcu dopravnú situáciu v centre mesta a že ju nevyrieši ani vytvorenie parkoviska pre tisíc automobilov. Primátor Ferdinand Vítek občanov ubezpečil, že mesto sa tento dlhotrvajúci problém bude snažiť vyriešiť juhovýchodným obchvatom Nitry, ktorý odkloní dopravu v smere od Nových Zámkov.

Organizátori na záver prezentácie projektu vyzbierali anketové lístky, ktoré mali slúžiť na zistenie názoru. Otázka na lístočku znela: „Projekt obchodného a spoločenského centra MLYNY na križovatke Štefánikovej triedy a Štúrovej ulice v Nitre sa mi páči, nepáči sa mi, nemám naň názor. Pochybujúci mali možnosť dopísať na vybodkované miesto svoj názor.

Predložil štúdiu na verejné prerokovanie vyzval investora primátor. Urobil tak po tom, ako Krajský stavebný úrad (KSÚ) napadol búracie povolenie, vydané mestským stavebným úradom. KSÚ okrem iného konštatoval, že nebolo akceptované záväzné stanovisko Krajského pamiatkového úradu a z búracieho povolenia vyňal niekoľko objektov.

LUDMILA SYNAKOVÁ

O nechcených deťoch

O nechcenom dieťati sa hovorilo v Nitre na konferencii, ktorú pripravila Slovenská spoločnosť prenatálnej a perinatálnej psychológie, medicíny a sociálnych vied. Zúčastnili sa na nej zástupcovia detských domovov, dojčenských útstov, lekárski a zdravotnícki pracovníci, zástupcovia akademickej pôdy. Medzi hosťami bol aj zástupca primátora mesta Nitry Ing. František Baláž.

Vela ľudí na Slovensku sa nazdáva, že dieťa do 3 rokov život okolo seba nevníma. Účastníci konferencie, ktorá sa konala na Fakulte sociálnych vied a zdravotníctva UKF tvrdia úplný opak. Dieťa presne vníma a cíti, či je milované a chcené. Slovenská spoločnosť prenatálnej a perinatálnej psychológie, medicíny a sociálnych vied, ktorú vedie docent Jozef Mikloško si dala za cieľ prelomiť tieto bariéry vo vnímaní správanía a prejavov novorodencov a batoliat. Podnet získali od svetoznámeho Slováka profesora Petra Fedora, ktorý je zakladateľom svetovej prenatálnej psychológie. Ten tvrdí, že už tehotenstvo môžeme chápať ako aktívny dialóg medzi matkou a dieťaťom. Tento dialóg je potom rozšírený

o dialóg s otcom a s matkiným psychosociálnym prostredím. Prenatálne dieťa je veľmi aktívnym a vnímavým pasažierom v maternici a veľmi citlivou vníma, či je chcené, alebo naopak - nechcené. Tehotná žena nie je len pasívnu nositeľkou alebo prijímateľkou rastúceho plodu. Ideálne dieťa by malo byť milované prenatálne. Ako zdôraznil docent Fedor, optimalizácia prenatálneho obdobia života človeka môže viesť nielen k zdraviu, ale aj k civilizovanému priateľskému a mierumilovnému spoluzitiu ľudí a národov. Realita s nechcenými deťmi na Slovensku nie je až taká zlá. Situácia sa zlepšuje aj v súvislosti s pribúdajúcim počtom náhradných rodín, kam prechádzajú deti z detských domovov. Zhoršuje sa však situácia v rodinách, ktoré sú v dôsledku chudoby a nezamestnanosti slabo ekonomicky pripravené zvládnuť príchod nového člena rodiny. Dalším momentom pre zvládnutie situácie s nechceným dieťaťom je zriadenie hniezd záchranu. Tie sú záchranným pásom pre matku, ktorá nie sú schopná sama zvládnuť prijatie nechceného dieťaťa.

(syn)

KAM ZA KULTÚROU V NITRE

Múzeá - Výstavy - Veľtrhy - Koncerty - Kluby

Nitrianska galéria, Župné námestie, tel.: 037/6579 641, otvorené denne okrem pondelka od 10.00 do 17.00 h.

Reprezentatívne sály: Do 2.7. Tomáš Agat Blonski - učiteľ multimediálnej a inscenovanej fotografie a počítačového umenia na Fakulte umení TU v Košiciach.

20. 7. KAROL BARON. Vernisáž o 17.00 h. Výstava potrvá do 27.8.

Salón: Do 2.7. JOZEF KOSTKA (1912-1996). Výber z bohatej sochárskej tvorby (bronzová plastika a kresba). Výstavný projekt je realizovaný v spolupráci s Galériou umenia v Nových Zámkoch, Záhorskou galériou v Senici, Galériou Jozefa Kostku v Bratislave a Nitrianskou galériou.

6.7.-27.8. Akad. maliarka **S. BATELOVÁ - MICHALČEKOVÁ.** Výstava diela venovaná životnému jubileu autorky.

Galéria mladých: 16.7. VIKTOR FREŠO: Who is the King? **JULIANA MRVOVÁ/ MICHAL CZINEGE:** Pláž.

20.7. VERONA PREKOPOVÁ. Sochy. Potrvá do 3.9.

AKCIE: Prázdninové maľovanie: Každú stredu od 10.00 do 15.00 hod.

SYNAGÓGA - koncertná a výstavná sieň, Ulica pri Synagóge, tel.: 037/6525 320, 0907 790 298

2. júla /ne/ vernisáž o 16.00 Nitra, milá Nitra na fotografiách Henricha Mišoviča. Potrvá do 2.8.

10. augusta /štv/ vernisáž o 17.00 Juraj Novák: Volanie do neba.

Hommage a Luba Lauffová - výstava fotografií. Potrvá do 10.9.

Stále výstavy: Osudy slovenských židov - celoslovenská expozícia holokaustu.

Grafiky Shraga Weila, nitrianskeho rodáka žijúceho v Izraeli.

Utorok: individuálne vstupy: 15.00, 16.00, 17.00, **streda, štvrtok:** individuálne vstupy: 9.00, 10.00, 15.00, 16.00, 17.00 **so., ne.:** individuálne vstupy: 15.00, 16.00, 17.00

Počas prehliadkových dní sú vstupy pre organizované skupiny prostredníctvom NISYSu: v čase od 11.00 do 14.00 Nitriansky informačný systém, Štefánikova 1, 949 01 Nitra, infotel: 037/16 186

Ponitrianske múzeum, Štefánikova tr. 1, tel. 037/6510 000, 6514 245

Stále expozície: Skvosty dávneho Slovenska, Nitriansko v zrkadle dejín, Život v lesných a vodných biotopoch

4. 7. o 9.30 h Možnosti prezentácie archeologických pamiatok - Kolokvium

4.7. o 14.00 h vernisáž Bojná - neznáme centrum Nitrianskeho kniežatstva.

Každý pondelok 14.30 h Klub paličkovanej čipky

Každú páru nedelu o 10.00 h stretnutie členov Slovenskej numizmatickej spoločnosti.

Otv.: denne okr. po. od 9.-17.00 h, v so. a ne. od 10.-17.00 h.

Malá galéria AKCENT, Kúpeľná 4, č. tel.: 037/651 76 04, otvorené denne od 10. do 19.30 h

Od 29. 6. - Robert Bielik: **Výber z maliarskej tvorby.**

Slovenské poľnohospodárske múzeum, Dlhá ul. 94, areál AX, 950 50 Nitra., tel. 037/65 72 573, 65 72 577

Expozície: *Najstaršie dejiny poľnohospodárstva na Slovensku do konca stredoveku.*

Objekty skanzenu: *málotriedna katolícka škola, pekáreň, mliečnica, mlyny, pálenica, lisovne oleja, čistička osív, voštinársky záboj, včelíny, vinohradnícky dom, salaše a senníky.* Otvorené denne okrem po. od 9.00 do 17.00.

Krajské osvetové stredisko, Fatranská ulica, Nitra, tel.: 037733 59 88, otvorené od 9. do 16.00 h okrem ut.

Do 31. 8. PRÁCE LITERARNEJ A VÝTVARNEJ SÚŤAŽE O CENU ZLATÝ DŇONČOVEJ.

Do 31. 8. FRAGMENTY KRAJINY Práce študentov III. ročníka 1. stupňa ZŠ, PF UKF Nitra - kresba a maľba v ple-
néri na Polane. Výstavná sieň KOS, 9.00 - 16.00 počas prac. dní okrem ut.

MISIJNÝ DOM NA KALVÁRII, č. tel.: 037/772 21 83 Zo zberateľskej činnosti misionárov. Návštevy hláste vopred.

AGROKOMPLEX - Výstavníctvo, Výstavná 4, tel. č.: 037/ 65 22 989

17.-22.8. AGROKOMPLEX - XXXIII. medzinárodný poľnohospodársky a potravinársky veľtrh.

**COOPEXPO - XIII. medzinárodná družstevná a kontraktáčno-predajná výstava spotrebného a potravinárskeho to-
varu. ŽIVNOSTENSKÉ TRHY - IX. kontraktáčno-predajná výstava malých a stredných podnikateľov.**

REGIÓN Y SLOVENSKA. KONE A LUDIA. - V. medzinárodná kontraktáčna a predajná výstava.

KINÁ

Kino Orbis

1.-3.7. o 16.00, 18.00, 20.00; **4.-6.7.** o 16.00 a 18.00
Za plotom (*animovaná komédia*). Keď vonku začne zúriť jar, prebúdajú sa zo zimného spánku aj tí najväčší spáči. Korytnačí samček Verne a jeho kamaráti z lesa po precitnutí zistia, že im okolo domova vyrástol vysoký živý plot. Svetový medvedík RJ im ale vysvetlí, že svet za plotom je „bránou k lepšiemu životu“, kde podivné bytosti, nazývané ľudia, žijú, aby jedli, na rozdiel od zvierat, ktoréedia, aby žili. Svet ľudí je preto logicky k prasknutiu napchaný jedlom, ktoré čaká len na to, kým ho po zime vyhladnuté zvieratká ukoristia a spapajú. MP, slov. dab., USA, 2006, 83 min; vstupné: 89,- Sk, po: 69,-Sk

4.-6.7. o 20.00 **Prime** (*komédia*). Fotografka Rafi (Uma Thurman) je veľmi atraktívna 37-ročná žena. Po rozvojde rieši sklamanie z mužov so skúsenou terapeutkou Lisou (M. Streep). Tá jej poradí, aby si našla takého muža, ktorý jej vráti chuť do života. A tak sa Rafi zoznámí so šarmantným Davidom (B. Greenberg). Fantastický milenc je o 14 rokov mladší. Lisa je spokojná s pozitívnym vývojom klientky, až kým nezistí, že ten ideálny muž je jej jediný syn! Lahké to asi nebude, pretože skúsená psychologička musí vyhľadať sama pomoc v terapeuticknej abmulancii. PREMIÉRA, MP-15, čes. tit., USA, 2005, 105 min; vstupné: 69,-Sk.

7.-16.7. o 18.00 a 20.00 **Scary Movie 4** (*bláznivá komédia/paródia*). Anna Farris (C. Campbell) a Regina Hall (B. Meeks) sa vracajú v Scary Movie 4. Tentoraz pred nimi stojí úloha zachrániť svet pred inváziou nemilosrdných mimozemšťanov. Ako vo všetkých predchádzajúcich dieloch, aj teraz sa vo filme objaví množstvo známych tvárí: C. Electra, S. O'Neal, L. Nielsen, M. Madsen (K. Bill), B. Pullman a mnoho ďalších prekvapení. Tvorcom filmu Scary Movie 4 nie je nič - a myslíme tým naozaj NIČ - sväté! PREMIÉRA, MP-12, slovenské titulky, USA, 2006, 83 min; vstupné: 79,- Sk, po: 59,-Sk.

17.-19.7. o 17.30 a 20.00 **16 blokov** (*krimi triler*). Po prehyrenej noci je policajt Jack (Bruce Willis) poverený jednoduchou úlohou: zaistiť prevoz bezvýznamného zlodejčka Eddieho (Mos Def) z policajnej stanice k výsluchu pred súd. Ten sa nachádza len 16 blokov odtiaľ. Počas prevozu si však Jack nevšimne že ich niekto sleduje. Keď na chvíľu zastaví, ocitne sa Eddie tvárou v tvár oveľa väčšiemu problému. Niekto mierí nabitou pištoľou priamo na jeho hlavu. Jack privolá posily a na miesto dorazí špecialista na vraždy Frank Nugent (David Morse) so svojou skupinou. Eddie a Jack zistia, že jedným z mužov tohto tímu je človek, proti ktorému má svedčiť. PREMIÉRA, MP-12, čes. tit., USA/Nem., 2006, 105 min; vstupné: 79,-Sk.

20.-26.7. o 18.00 a 20.00, **22.7.** iba o 18.00 **Sexi Pistols** (*sexi akčná komédia*). Sárú (Salma Hayek), dcéru bohatého bankára, a Mariu (Penélope Cruz), obyčajnú dievča, spája len veľmi málo - až do dňa, kedy sú zničené ich rodiny. Obom kráskam nezostáva nič iné ako spojiť svoje tajné „zbrane“ a pomstiť sa. Obratom ruky sa z dvoch mladých dám stanú sexy pištoľníčky, ktoré prepadávajú pobočky Bank and Trust jednu za druhou. Z krásnych, drsných a navzájom večne súperiacich dám sa stávajú legendy, ktoré chce dostať každý (a nielen do postele). PREMIÉRA, MP-12, čes. tit., USA, 2005, 93 min; vstupné: 79,-Sk, po: 59,-Sk.

23.7. o 16.00 **Madagascar** (*animovaná komédia*). Hlavnými hrdinami príbehu sú štyri rozmazané zvieratká z newyorskej ZOO, ktoré by mohli do konca svojho života dostávať denný prídel obdivu a potravy, keby zeburu Martyho nezasiahla kríza stredného veku a on sa za pomoci šikovných tučniakov nerozhodol ilegálne opustiť ZOO. Jeho kamaráti, lev Alex, hrošica Gloria a žirafa Melman sa za ním vydávajú do newyorských ulíc, čím odštartujú reťazec neveriteľných udalostí, ktoré ich privedú až na pobrežie exotického ostrova Madagascar. Tu sa títo rodení Newyorčania musia po prvý raz v živote postarať sami o seba a naučiť sa prežiť v divočine. MP, slov. dab., USA, 2005, 85 min; vstupné: 49,-Sk.

27.7.-9.8. o 17.00 a 20.00 **Piráti Karibiku: Truhlica mŕtveho muža** (*akčný dobrodružný veľkofilm*). Kapitán Jack Sparrow (Johnny Depp) opäť vydáva na more, aby splatil dlh krvi legendárnemu pirátovi Davey Jonesovi (Bill Nighy), vládcovi morských hlbín a kapitánovi Bludného Holandana, prízračnej lode, ktorej posádku tvoria duchovia utopených námorníkov. Will Turner (Orlando Bloom) a Elisabeth Swann (Keira Knightley) pripravujú svadbu, ale svoje plány musia odložiť, keď sa nechtiac opäť zapletú s Jackom. Ten musí nájsť legendárnu Truhlicu mŕtveho muža alebo sa navždy vzdať svojej duše v prospech Daveyho Jonesa. SLOV. PREMIÉRA, MP-12, slov. tit., USA, 2006, 149 min; vstupné: 89,- Sk, po: 69,-Sk.

AMFITEÁTER

Začiatky vždy o 21:30, vstupné len 59 Sk

1.7. Skrotená hora (*dráma*)

7.7. Prime

8.7. Hostel (*horor*)

14.7. Match Point (Hra osudu *dráma/triler*)

15.7. Základný instinkt 2 (*erotický triler*)

21.7. Raffáci (*komédia*)

22.7. Sexi Pistols

28.7. o 21.30 Casanova (*romantická komédia*)

29.7. o 21.30 Tráva (*komédia*)

Divadlo Andreja Bagara Nitra

Svätoplukovo námestie 4, 950 53 Nitra.

Tel.: 037/77 215 77, 77 215 83

35. MEDZINÁRODNÝ AKADEMICKÝ FESTIVAL FOLKLÓRNYCH SÚBOROV

5.7. (str) 18.00 **AKADEMICKÁ NITRA 2006** - I. festiva-
lový večer

6.7. (št) o 18.00 **AKADEMICKÁ NITRA 2006** - II. festi-
valový večer

7.7. (pi) o 18.00 **AKADEMICKÁ NITRA 2006** -
Galaprogram veľká sála

15.-23.7. **Medzinárodný divadelný festival MITTEL-
FEST** Cividale del Friuli, Taliansko. Účast na festivale s in-
scenáciou Igor Bauerisima: norway.today

Krajské osvetové stredisko Nitra

Fatranská 3, 949 01 Nitra 037 653 15 45, 733 59 88
PODUJATIA

3. 7. o 15.30 **NOVOMESKÉHO NITRA 2006** Slávnostné
vyhlásenie výsledkov 3. ročníka literárnej súťaže mla-
dých autorov, ktoré sa uskutoční v Nitrianskej synagó-
ge, ako súčasť podujatia Nitra, milá Nitra.

18. - 20. 7. od 10.00 do 14.00 **PRÁZDINOVÉ RECI-
TOVANIE** Letná tvorivá dielňa plná zaujímavých príbe-
hov a básní, určená všetkým deťom, ktoré sa venujú det-
skému prednesu, rady čítajú, recitujú a rozprávajú.
Dielňa bude zameraná na prácu s literárnym textom

24. - 27. 7. od 10.00 do 14.00 **PRÍDTE SI ZAHRAŤ
ŠACH** Priestor určený pre začiatočníkov i pokročilých
bez vekového obmedzenia, pre všetkých, ktorí majú zá-
ujem aktívne využiť svoj voľný čas, vyskúšať si svoje
schopnosti

24. 7. - 28. 7 od 10.00 do 14.00 **LETO S TANCOM**
Tanečné dielne pre deti ZŠ pod vedením Bohuša Kaduca,
určené tým, ktoré sa chcú naučiť a zároveň stráviť prí-
jemný deň pri tancovaní tancov v štýle disco, disco -
show, hip-hop

27. 7.od 10.00 do 14.00 **ZOZNÁMTE SA
S ORIENTÁLNYM TANCOM** Podujatie určené pre diev-
čatá, ktoré sa chcú dozvedieť viac o orientálnom tanci,
o jeho zdravotných pozitívach, o zdroji nálady, o moti-
vačnom charaktere i o relaxácii

1. - 4. 8. od 10.00 do 14.00 **LETNÉ DIELNE LUDOVÝCH
REMESIEL** Tvorivé dielne určené deťom, ktoré sa rady
učia rôzne ľudové remeslá

7. 8. - 11. 8. od 10.00 do 14.00 **UMELECKÉ LETO**
Výtvarné dielne pre deti ZŠ pod vedením Zuzany
Tomkovej, na ktoré každý deň čakajú rôzne výtvarné ak-
tivity a množstvo zaujímavých a zábavných techník.

11. - 13. 8. od 10.00 do 20.00 **LETNÁ ŠKOLA FOTO-
GRAFOVANIA** Zameraná na ďalšie vzdelávanie a zdoko-
nalovanie neprofesionálnych fotografov okresu Levice

pod vedením lektorov Jozefa Česlu, Jozefa Sedláka
a Gabriela Kosmályho. **Vstupenkou na tieto podujatia
môže byť kultúrny poukaz alebo 50,- Sk.**

Literárny klub J. Jesenského

3. 7. (po) o 17.00 Stretnutie s lekárkou MUDR. Elenou
Ďurišovou - autorkou knihy Osteoporóza - tichý zlodej
kostí. Kaviareň DAB.

Nitra, milá Nitra...

*Dni Nitranov venované významným osobnostiam
histórie i súčasnosti Nitry*
1.júl/sobota

Rané DD 17.00- 22.00 I. **Nitrianske šermovanie**
festival historického šermu, tanca, hudby a súťaží pre
deti i dospelých

Svätoplukovo námestie

19.00 **Prázdninový koncert** hudobných skupín Hex,
UKND, Alone, Free day

PRIBINOVE SLÁVNOSTI

venované 1178. výročiu vysvätenia prvého kresťanské-
ho chrámu na našom území

2.júl/nedeľa

Nitriansky hrad - Katedrála sv. Emeráda

9.00 **Slávnostná svätá omša**

10.00 Folklórne skupiny Skerešovanka, Lužiančanka,
Cantica

Pribinovo námestie

- 10.30 **Pocta Pribinovi.** Slovenský komorný súbor
Musa Ludens spieva staroslovanské liturgické spevy.

- **Nitrianske kniežatstvo - Jazdecká škola,** Pri Kaštieli
1, Kynek

15.00 - 18.00 **Život Slovanov** Dobové remeslá, spôsob
života Slovanov, jazda na koni

- **Synagóga** 16.00 vernisáž **Nitra, milá Nitra na foto-
grafiách Henricha Mišoviča**

- **Piaristický Kostol sv. Ladislava**

19.00 **Musica sacra Ján Vladimír Michalko,** organ

3. júl/pondelok

- **Ulica richtára Peregrina**

14.30 Slávnostné odhalenie pamätnej tabule najstaršieho
známeho nitrianskeho richtára a sudcu Peregrina

- **Nitrianske kniežatstvo - Jazdecká škola,** Pri Kaštieli
1, Kynek

15.00 - 18.00 **História očami detí.** Stretnutie detí s dá-
vou dobou Slovanov a históriou Nitry, výtvarné tvorivé
dielne - výstava

- **Synagóga** 15.30 **Vyhodnotenie literárnej súťaže
Novomeského Nitra**

- **Divadlo Andreja Bagara - štúdio**

17.00 Európske hlavné mesto kultúry - Slovensko 2013
diskusia na tému zapojenia Nitry do verejnej súťaže vy-
hlásenej EÚ a Ministerstvom kultúry SR

• Svätoplukovo námestie

15.00 Prezentácia dolnozemsých Slovákov z B. Petrovca

16.00 Domáci jubilanti - folklórne s. Ponitran, Zobor

17.30 Petrovská družina folklórny súbor z B. Petrovca

19.00 Galavečer Roba Kazika a jeho hostí

• **Kostol sv. Gorazda na Klokočine** 19.15 Koncert speváckych zborov Konvents a Dailrade (Lotyšsko)

CYRILLO-METODSKÉ SLÁVNOSTI

4. júl/utorok

• **Ponitrianske múzeum** 9.30 Možnosti prezentácie archeologických pamiatok

Nové významné objavy na Ponitri Kolokvium - predstavenie najnovších exkluzívnych objavov z obdobia Nitrianskeho kniežatstva širokej verejnosti

• **15.00** Otvorenie výstavy **Neznáme centrum Nitrianskeho kniežatstva** Novoobjavené unikátne archeologické nálezy z obdobia Nitrianskeho kniežatstva a Veľkej Moravy. Potrvá do 29.10.

• **Svätoplukovo námestie** 10.00 -19.00 Nitriansky jarmok. **Ukážky tradičných remesiel, slovenské špeciality** historická pekáreň, drotárstvo, hrnčiarska výroba, kováčstvo, pletenie košíkov, tkanie na krosnách, debnárstvo, korytári, zdobenie kraslíc, včelie produkty, drevozreza, zdobenie medovníkov.

Ponuka salaša Krajinka - čerstvý ovčí syr, bryndza, oštiepky, niť, žinčica, údené korbačičky.

Detské atrakcie.

10.00 - 19.00 Pivné slávnosti Prezentácia slovenských a českých pivovarov ochutnávka, história, hodnotenie pív návštevníkmi, zlosovateľná pivná karta

10.00 - 19.00 Ochutnávka vín Možnosť degustácie, hodnotenia a porovnávania kvalitných odrodových a známkových vín.

10.00 **Otvorenie jarmoku** s nitrianskou kapelou Pengagi
11.00 **Dúhové tóny** Detského speváckeho zboru Hudobnej školy Lielvarde z Lotyšska a speváckeho zboru Dúha pri ZUŠ J. Rosinského v Nitre

13.00 **Folklórny súbor** pri DK Michala Babinku v Padine (Srbsko), Šarvanci (ČR), FS Timiriázевой univerzity (Rusko)

14.30 **Dychová hudba** Železiarne Podbrezová

16.00 **Folklórne súbory** Gaudeamus (ČR) a Promni (PL)

17.00 **Družina** - jednotka slovenskej World music moderne a spracovaný slovenský folklór v štýle ethnobeat
18.00 Cyrillo-metodská akadémia v **Divadle Andreja Bagara** Mužský vokálny zbor Diptich / Bulharsko/, diriguje Ludmila Dobrinova, umelecké slovo Eva Kristínová
Program: pamiatky pravoslávnej liturgie, spevy z objavov expedície PELEA

20.00 Pokrm starých Slovanov Netradičná kulinárska ochutnávka pokrmu našich predkov pripraveného podľa receptov z dochovaných dobových prameňov a s obsluhou v dobovom slovanskom oblečení. Cyril a Metod, solúnski bratia

20

Dejiny idú ďalej... Druhá časť veľkomoravskej trilógie na Svätoplukovom námestí - knieža Rastislav a byzantská misia, nočná divadelná show s ohňami a veľkoplošnou projekciou.

5. júl /streda

• **Nitriansky hrad**

9.00 **Akadémia k sv. Cyrilovi a Metodovi**

10.00 **Cyrilo-metodská národná púť** Svätú omšu celebruje J. Em. Jozef kardinál Tomko

15.00 **Od veľkomoravského valu k barokovému bastiónu** Slávnostné otvorenie novej expozície významných archeologických náleзов dokumentujúcich vývoj opevnenia Nitrianskeho hradu

• **Povedky staroslovenské - Pribinovo rozhodnutie** Klub historického šermu ARWEN

• **Po stopách starej hudby** - Súbory Musica Poetica a Musicantica

17.00 Katedrála sv. Emeráma

Slavivo slavno Sloveni - slávnostný koncert duchovnej hudby umelecké združenie **Harmonia Serafica.**

• **Pribinovo námestie**

11.30 Jarmok, sokoliari, historická strelnica, FS Juraja Holčeka pri MO MS v Dolnom Ohaji

• **Svätoplukovo námestie**

10.00-19.00 **Nitriansky jarmok, Pivné slávnosti, Ochutnávka vín**

10.00 Country predpoludnie s kapelami Domovina a Tramp Song

12.00 Spevácke skupiny Dolinka, Krnčianka

13.00 Šurianski tamburáši

14.30 Sokoliari, strelba z kuší

15.00 Bábkové divadlo Zanzara Bratislava: Vynález

16.00 Mladý heligón z Rabčíc

16.30 Fujaristi z Kokavy

17.00 Hudobné skupiny Brilax a Profil

Divadlo Andreja Bagara

18.00 1. festivalový večer festivalu Akademická Nitra

Spríevodné športové podujatia:

Mestský park na Sihoti

30.6.-2.7. Športpro Elite Beach Tour - otvorené Majstrovstvá SR v plážovom volejbale

Nitrianske kultúrne leto 2006

Piaristický Kostol sv. Ladislava

8. júla /so/ o 19.00 - The Abbey School - Choir Tour to Slovakia 2006 (zbor, orchester a koncertný band z jednej z najlepších dievčenských škôl v Anglicku, pravidelne cestujú na koncertné turné do zahraničia).

Mestský park na Sihoti

9. júla /ne/ o 17.00 - Divadlo PIKI (Pezinok). O DEVIATICH MESIAČIKOCH. Predstavenie podľa knihy Tatiany Lehenovej o tom, ako prichádza na svet človečik. Réžia: Lubomír Píktor. Účinkuje: Katka Aulitisová.

o 18.00 **Muzikály DAB v Nitre.** Evy Pavlíková, Kristína Turjanová, Eva Večerová, Gabriela Dolná, Milan Ondřík a Marcel Ochránek.

o 19.00 **Dychová hudba Bošácaňka.**

16. júla /ne/ o 16.30 Kynologický klub Agility

o 17.00 **Divadlo Kľaunpúšik** (Piešťany). ČERVENEJ ČIAPOČKE. Známý príbeh pre deti od 3 rokov podaný s nadhľadom, štipkou humoru a irónie. Scéna, bábk, kostýmy: Zuzana Malcová. Hudba: Boris Bačík. Účinkujú: Janka Kóboľová a Boris Bačík.

o 18.00 **Hudobná skupina Brilax.**

23. júla /ne/ o 17.00 Divadlo PIRAÑA (Bratislava). TRI PRASIATKA. Maňuškové predstavenie o troch prasiatkach a hladnom vlkovi. Výprava: Divadlo Piraňa. Účinkujú: J. Jirásek, V. Zetek a Vlk. Réžia: R. Bachratý.

o 18.00 **E.G.O. Grup a Jindro Videnský.** Hudobné jazzové popoludnie.

o 19.00 **Dychová hudba Lapášanka.**

30. júla /ne/ o 17.00 Teátro NELINE (Bratislava). Nela Dušová: POSTRACH SAMKO. Tетка Betka - vševedka pomáha nešťastným rodičom, na deti ktorých sa stále niekto sťažuje. Účinkuje: Nela Dušová.

o 18.00 **Martin Bies & Flamenco Clan.** V rytme flamenca.

o 19.00 **Dychová hudba Nadličanka.**

AUGUST

6. augusta /ne/ o 17.00 Fundus Marionetten Theater (Dresden, Nemecko)

Dr. Olaf Bernstengel: **CIRKUS GOCKELINI.** Cirkusové vareté zvieracích umelcov, akrobatov, žonglérov, vzpieracov a povrazolezcov pre divákov od 3 rokov. Réžia: Dr. Olaf Bernstengel. Účinkuje: Dr. Olaf Bernstengel

18.00 **Dychová hudba Lieskované**

13. augusta /ne/ o 17.00 Divadlo Babena (Bratislava)

AKO SI MAČKY KUPOVALI TELEVIZOR. Poučné rozprávanie na motív známeho knižky Jaroslavy Blažkovej. Výprava: Martina Piatková. Účinkujú: Mária Benkovská a Lucia Arendášová Barciová.

18.00 **DIVADLO MASKA. BROADWAY STARS** - pôvodný muzikál vytvorený z najznámejších svetových muzikálov.

19.00 **Hudobná skupina Eminent**

20. augusta /ne/ o 17.00 Divadlo PIRAÑA (Bratislava).

O KOHŮTIKOVÍ A SLIEPOČKE. Marionetové divadlo na podla známej rozprávky pre deti od 4 rokov. Réžia: J. Jirásek. Hrajú: M. V. Vidrovej a na gitare J. Jirásek

18.00 **Hudobná skupina Profil**

27. augusta /ne/ 16.30 Nitrianska šermiarska družina ARWEN

17.00 **Divadlo BABADLO** (Prešov). ŠÍPKOVÁ RUŽENKA. Rozprávka ktorú netreba predstavovať s hercami a ich bábkami. Réžia: M. Homolová. Hrajú: J. Labudová a P. Mihalák.

18.00 **Mojmírovská kapela.**

SVÄTOPLUKOVO NÁMESTIE

28. júla /pia/ 19.00 Tomáš Bezdeda a hud. skupina AJA

9. -13. augusta -

LETNÝ BOZAN KINEMATOGRAF 2006 od 21.00 h

9.8. Román pre ženy

10.8. Slnecný štát

11.8. Jedna ruka netleská

12.8. Skrítek

13.8. Príbehy obyčajného šílenství

Pešia zóna

O 17.30 Letné stredy/strety/ s hudobnými kapelami

12.7. Jana Máčková a POMENE

19.7. THE RED ONE

26.7. INY SOS

2.8. MAYO

9.8. PENGAGI

16.8. VOICE

23.8. DOMOVINA

Synagóga

17. júl /po/ 19.00 BILBAO TRIO /Španielsko/. Účinkujú:

Luis Alberto REQUEJO - klarinet, Richard VANDRA - violončelo, Flora GÓMEZ - klavír. BILBAO TRIO. Teleso, pôsobiacie v španielskom meste Bilbao, vzniklo roku 1998 a debutovalo na slávnostnom koncerte pri príležitosti 700. výročia založenia mesta.

10. august /št/ 18.00 Koncert Jany Nováckovej - viola a Lýdie Cibulovej - klavír

18. august /pi/ 19.00 h Koncert Lucie Šoralovej so skupinou

29. august /uto/ 19.00 Violončelové drobnosti majstrov. Účinkujú: J. Podhoranský - violončelo a I. Gajan - klavír.

Materské centrum Klokanček

Júl a august 2006

Pravidelné krúžky, cvičenia a záujmová činnosť je počas prázdnin pozastavená.

Príležitostné aktivity, napr. výlety na Zobor, kúpanie, grilovanie a pod. pripravíme priebežne, informovať sa môžete v MC Klokanček. PODROBNEJŠIE INFORMÁCIE NA ČÍSLE: 0908/602 958 A 0908/575 784

Nitrianska hvezdáreň

V dňoch **18. - 28. júla a 1. - 11. augusta** bude Nitrianska hvezdáreň k dispozícii pre organizované skupiny záujemcov z radov turistov, dovolenkárov, návštevníkov mesta a detí z letných táborov.

Podujatia môžu byť realizované buď v priestoroch hvezdárne, alebo priamo v rekreačných strediskách a letných táboroch detí v Nitre a blízkom okolí. Jednotlivé akcie treba vopred dohodnúť na t.č. 037/653 74 49.

Dom Matice slovenskej

Dolnočermánska ul. č. 737, č. tel., fax.: 037/656 62 28
Maticné aktivity v nitrianskej oblasti - aktualizovaná výstava fotografií z maticnej činnosti v regióne v DMS, počas pracovných dní od 9.00 do 15.00 h celý mesiac **CYRILU-METODSKÉ TRADÍCIE NA NITRIANSKU** - filatelistická výstava počas prac. dní v DMS (9.00 - 15.00).
15. 7. o 18.00 Tanečná zábava pre osamelých v spolupráci s Mestom Nitra.

Pravidelné podujatia:

- uto. a štv. - stretnutia senior klubu o 14.00 h
- každý párnny utorok - stretnutia klubu filatelistov pri DMS od 15.00 h do 17.00 h
- každ. prvý ut. - Vo svetle poznania - cykl. prednášok o zákonitostiach života s J. Sitárom - Pribinom o 17.00 h
- každ. druhý ut. - zasad. výboru MO MS v Nitre o 16.30 h
- každ. štv. - šach. klub o 16.30 h, stretnutie OZ ARCHA o 17.00 h
- každ. nep. ne. - stretnutie OZ ARCHA o 15.00 h

KNÍŽNICE V NITRE

Krajská knižnica Karola Kmeťka

Fraňa Mojtu 18, tel. 741 91 62: po. - pia.: 8.00 - 18.00 h.
Klokočina- Jurkov ul., tel. 6519861: po.-pia.: 8.30 - 18.00 h.
Bibliograficko-informačné oddelenie, Samova 1, tel. 651 98 87: po. - pia.: 8.30 - 15.30 h.

Krajská knižnica na Štefánikovej triede i na Klokočine ponúka svojim spoluobčanom pozitívnu alternatívu využívania voľného času, ktorého majú dost počas prázdnin najmä naše školopovinné deti a mládež. Využite túto príležitosť a vráťte sa ku knihe tradične označovanej ako najlepší priateľ človeka. Knižnica vám ponúka bohatý výber odbornej a krásnej literatúry pre dospelých a deti, špeciálne dokumenty (gramoplatne, mg kazety, videokazety, CD platne, CD ROM, DVD a patentové spisy), vyše 500 titulov periodík, zvukové knihy pre nevidiacich a slabozrakých a na Samovej ul. regionálnu literatúru. Chvilu strávené so zaujímavými literárnymi hrdinami budú iste príjemným obohatením voľných dní a dlhých večerov. **Počas letných prázdnin môžete služby krajskej knižnice využívať pondelok až piatok od 8.30 do 16.30 h.** Tešíme sa na vašu návštevu a všetkým čitateľom mesačníka Nitra, ako aj čitateľom našej knižnice, želáme príjemnú dovolenku.

Slovenská poľnohospodárska knižnica pri SPU

Štúrova 51 (na kruhovom objazde pri hypermarkete)
Verejná vedecká knižnica špecializovaná na poľnohospodárstvo a príbuzné oblasti. Čitatelia majú k dispozícii elektronický katalóg, elektronické plnotextové doku-

Šport

1.7. Diskokilometer. XXVI. ročník behu pre všetky vekové kategórie za sprievodu hudby a večerného osvetlenia na tarantovej dráhe. Atletický štadión TJ Stavbár Nitra.

1.7. o 10.00 Bežecká liga - Nitra 2006. Mestský park na Sihoti.

29. 7. - 1.8. Nitrianska bleskovka. Šachový turnaj s medzinárodnou účasťou.

5. 8. o 10.00 Bežecká liga - Nitra 2006.

5.8. od 7.00 do 23.00 SLOVAKMAN. Majstrovstvá SR v dlhom triatlone. Atletický štadión TJ Stavbár Nitra.

12.8. o 9.00 h GRAND PRIX Slovenska v nohejbale trojíc o pohár primátora mesta Nity. Nohejbalové kurty ZŠ Beethovenova.

16.-19.8. POLYGON CUP 2006. III. ročník medzinárodného hokejového turnaja. Nitra Aréna.

19.8. od 9.00 do 15.00 Letecko - modelárska súťaž. Technická zručnosť a ovládania modelov rádiom v kategórii RC - V2. Letisko Nitra - Janikovce.

menty, internet a široký okruh informačných služieb.

Otváracie hodiny: po. - štv.: 8.00 - 18.00 h, pia: 8.00 - 17.00 h, tel. 6517 743, e-mail: slpk@uniag.sk.

Univerzitná knižnica UKF

Javorová 12, 949 74 Nitra, tel., fax: 037/73369 77, www.lib.ukf.sk. Knižnica UKF získava, spracováva a sprístupňuje študijnú literatúru vedeckého a učebnicového charakteru pre vedecko-pedagogických, vedeckých pracovníkov, zamestnancov univerzity, študentov všetkých foriem štúdia, ale aj pre širokú verejnosť. Medziknižničnou výpožičnou službou sprostredkúva literatúru z iných knižnic a informačných stredísk a zabezpečuje aj medzinárodnú medziknižničnú výpožičnú službu. Výpož. odd. UKF - bibliografia, bud. UKF Javorová ul. 12.: po-pi: 10.00 - 16.00 h, so: 8.00 - 13.00 h, študovňa UKF Javorová: po-pi 8.00 -18.00, so 8.00 -13.00, študovňa ŠD Zobor: po-pi 8.00 - 20.00 h, študovňa FF Hodžova: po-pi 8.00-20.00 h, so 10.00 - 15.00 h, študovňa FSV Kraskova: po-pi 8.00-16.00 h, Počas prázdnin knižnica zatvorená

Knižnica Agroinštitútu

Akademická ulica 4. tel. č.037/ 653 4851-2, kl. 211
Výpožičné dni: po - pi: 9. 00 - 15.00 h - špecializovaná knižnica v oblasti ekonomiky, manažmentu a psychológie, prístupná pre verejnosť. Pre štúdium umeňovanej literatúry je k dispozícii aj umeňovadná knižnica so študovňou s výtvarným zameraním a možnosťou prezen-tačného štúdia i absenčných výpožičiek. Čítať. poplatok na jeden kal. rok 40 Sk. Výpož. dni: str., štv.: 9.00-12.00/13.00-16.00 Tel.: 65 79 641

NISYS

Mestské informačné stredisko, Štefánikova 1, Nitra
INFOTEL.: 0042137/161 86, č. tel. 037/741 09 06, fax:
741 09 07, e-mail: info@nitra.sk, www.nitra.sk.
poskytuje:

- informácie o podnikoch a firmách v meste Nitra, o kultúrnych podujatiach, o športe a relaxe, o službách všetkého druhu, o pamätihodnostiach a zaujímavostiach,
- zabezpečuje predaj máp, predaj publikácií o Nitre a Slovensku, predaj kultúrno-spoločenského mesačníka NITRA, predaj spomienkových a darčekových predmetov, predaj pohľadníc...
- vykonáva ubytovací servis, faxové a kopirovacie služby, vylepovanie plagátov

BOHOSLUŽBY V NITRE

Rímskokatolícke bohoslužby:

Katedrálny chrám - bazilika sv. Emeráma, Nitriansky hrad: po. - so. 7.30; ne. - 7.00, 9.00 h

Kostol sv. Ladislava - piaristi: po. - so. 7.00, 12.15pp a 18.00; ne. 7.00, 8.30, 10.00, 11.15-detom, 18.00 h

Kostol Navštívenia Panny Márie na Farskej ulici, Kláštor: po. - so. 6.00, 7.00, 16.15; ne. 6.00, 7.30, 9.00, 10.30 detská a 16.15 h

Kostol sv. Petra a Pavla, františkáni: po - so. 6.30, 18.30 h; ne. 7.00, 8.30, 10.00, 11.15 v maďarskej reči, 18.30

Kostol Nanebovzatia Panny Márie, Kalvária: po - so. 6.30 h a 19.00; ne. 7.00, 9.00, 10.30 d

Kaplnka v nemocnici: po. - pia. o 15.30 h; ne o 10.30
Kostol sv. Gorazda, Klokočina: po. - pia. 6.30 h a 18.00 h
ne. 6.30, 8.00, 9.30, 11.15 a 18.00 h

Kostol sv. Martina, Chrenová: po. - so. 6.30, 17.30; ne. 6.30, 8.00, 9.30 detská, 11.00 a 17.30 h

Kostol sv. Urbana, Čermán: po. - pi. 18.00; ne 8.00 a 10.00 h

Kostol sv. Františka Xaverského, Dražovce: št. a so.: 7.00; denne o 18.00; ne. 8.00 a 10.00 h

Kostol Janíkovce: ne 7.30, 11.00, po-pi. 18.00

Kostol - Nar. Panny, Márie Horné Krškany: pi. 17.00; ne 9.00 h

Kostol sv. Ondreja, Dolné Krškany: po-ut 17.30, str 7.00, štv 17.30, pi 18.00, so 7.00, ne 7.30, 10.30 h

Kostol Všetkých svätých, Kynek: ut. št. 18.00; ne. 9.15 h

Kostol sv. Cyrila a Metoda, Mlynáre: po., str., pi. o 18.00; ne. 8.00, 10.30 h

Kostol Nanebovzatia Panny Márie, Párovské Háje: ne 11.00 h, str. 18.00 h, v každý prvý pia. v mesiaci 19.00 h

Kaplnka sv. Vincenta, Šindolka (Marianum): po. - so. 6.25; ne. 9.00 h

Mestský kúpeľ

PLAVÁREŇ Mestského kúpeľa, Kúpeľná 4, č. t.037/651 74 81, 741 30 75.

MESTSKÝ KÚPEĽ - Ut.: 7.30 - 12.00 h, 16.00 - 20.30 h
St. - pia.: 6.30 - 20.30 h, So. a ne.: 11.00 - 19.30 h
Posledný vstup vždy hodinu pred zatvorením

SAUNA - VIRIVKA: muži v ut. a vo št. od 11.00 do 20.00 h a v sobotu od 11.00 do 15.00 h, ženy v stredu a v pia. od 11.00 do 20.00 h a v sobotu od 15.00 do 19.00 h.

OPALOVACIE ŠTÚDIO AKCENT - Kúpeľná 4,č. t.:037/ 651 76 04, otv. denne od 10.00 do 19.30 h - spojené s výstavou výtvarných prác v Malej galérii.

Informačné centrum mladých

CVČ Na Hörke, tel.: 037/6504 018, www.icm.sk
Po. 13 - 17 h, ut., pia 10 - 14 h, st.-št. 13 - 17 h.

Kostol sv. Imricha, Štítáre: st. 19.30 h, ne. 9.00 h alebo 10.30 h podľa vyhlásenia

Kostol sv. Urbana, Zobor: s.p. 16.30; ne. 8.00, 11.15 h
Kaplnka sv. Svorada, LÚ Zobor: str. 15.45; ne 11.00 h

Starokatolícka cirkev na Slovensku

V nedeľu a v prikázané sviatky o 9.00 h v kaplnke sv. Gorazda na Chrenovskej č. 15.

Gréckokatolícke bohoslužby:

Párovce - Kostol sv. Štefana, - iba v nedeľu o 10.00 h.

Cirkev adventistov siedmeho dňa

Bohoslužby v každú sobotu o 9.45 h v modlitebni za kostolom na Ulici Fraňa Mojtu č. 10. www.casd.sk

Cirkev bratská

V nedeľu o 17.00 h v Kostole Ducha Svätého na Ul. A. Sládkoviča.

Evanjelické bohoslužby

Ul. Andreja Sládkoviča č. 12 - Evanjelický kostol Ducha Svätého: V nedeľu o 10.00 h s detskými službami Božími a vo št. o 18.00 h. V ut. o 19.00 h - biblická hodina pre staršiu mládež, v pia. o 17.00 h pre dorast.

Reformovaná kresťanská cirkev

V nedeľu o 8.30 h v modlitebni za starým kalvínskym kostolom na Ulici Fraňa Mojtu.

Kresťanský zbor

Podzámska ul. 17, Nitra, uto. 18.30, ne. 9.30, 16.00

Jubilanti v roku 2006

V mesiaci JÚL si významné životné jubileum pripomínajú títo občania mesta

75 rokov: Irena Arpášová, Ernest Blaho, Viliam Brezina, Jozefína Brišková, Zoltán Csánky, Jeannine Drimalová, Ľudmila Dušeková, Janka Ferenczyová, Jozef Galba, Mária Gašparovičová, Ing. Daniel Gunár, Ing. Ján Kanás, Štefan Kandela, Hilda Karenovičová, Anna Kostková, Roman Kotvas, Alica Kožová, Katarína Králiková, Emília Kulaviaková, Helena Kunkelová, Mária Kurucová, Cyril Lacika, Alžbeta Lakatošová, Anna Lievajová, Alžbeta Palková, Aurélia Pillerová, Jaroslava Pintérová, Mária Saková, Július Szabó, Anna Šalamonová, Gabriel Špitalský, Anna Švecová, Júlia Točková, Amália Uhrová, Helena Velšicová, Emília Vencelíková, Antónia Vörösová, Michal Žáčik.

80 rokov: Barnabáš Bóna, MUDr. Timot Briedik, CSc., Marta Červeňanská, Mária Dvončová, Božena Foltánová, Anna Gašparovičová, Vilma Golemová, Anna Gubišová, Štefan Hlavina, Emil Jančovič, Ján Janíkovič, Jozef Jedlička, Paulína Kollárová, Šára Kostolániová, Teodor Kováčik, Emília Kovarčíková, Júlia Kristianová, MUDr. Karol Kříž, Karol Machaj, Anna Nagyová, Margita Obertová, Mária Prohinská, Anna Radadičová, Anna Refková, MUDr. Milada Segešová, Františka Spišáková, Leo Steiner, Mária Šupová, Rozália Tóthová, Paulína Vrábelová, František Zámečník.

85 rokov: Štefan Gábor, Anna Hlavačková, Július Hrabovský, Margita Hrnčiarová, Imrich Chaláni, Anna Ivančíková, Anna Koláriková, František Kukučka, Karol Laca, Ján Nemčík, Michal Pavlech.

86 rokov: Anna Dulíková, Olga

Folajtárová, Ludovít Jánošík, doc. Ing. PhDr. Ján Lovecký, CSc.,

Emília Melušová, Anna Mikušová, Anna Nunhardová, Anna Pecháčová, Miroslav Piško, Šarlota Šlo-sárová, Anna Tóthová.

87 rokov: Antónia Baladová, Ing. Vladimír Starinský, Helena Tučná.

88 rokov: MUDr. Rochus Nemeček.

89 rokov: Jozef Citorik, Terézia Sládečková, Emília Slavčevová, František Vereš, Anna Vyoralová, Rozália Zaujecová.

90 rokov: Mária Felixová, Anna Kolenčíková, František Száraz, Margita Turanovičová.

91 rokov: Janka Bujnová, Terézia Juhássová, Alžbeta Kolompárová.

92 rokov: Pavla Duboviczká, Mária Farská.

93 rokov: Gejza Havran, Anna Molnárová, Alžbeta Schutzová.

94 rokov: Irma Hartanská, Helena Solárová, JUDr. Pavol Ver.

95 rokov: Alexej Arpáš.

98 rokov: Pavlína Stovičková, Štefan Valent.

V mesiaci AUGUST si významné životné jubileum pripomínajú títo občania:

75 rokov: Kazimír Andrejka, Štefan Bartolen, Valéria Bečárová, Magdaléna Belanová, Dominik Čaprunka, MUDr. Bartolomej Čech, Ing. Ludovít Čutrik, Dagmar Demelová, Ján Fedorkovič, Ján Ferus, Otília Fölkelová, Františka Formanová, Soňa Galková, Michal Gombík, Mária Grznárová, Dominik Guzmický, Katarína Havlíková, Anna Horková, Ing. Vojtech Karaka, Ludvík Kocián, Viola Kolesárová, Jozef Kollár, Ing. Marta Košová, Magdaléna Kovarská, Magdaléna Krkošková, Šeba-

stián Mada, Milan Mesároš, Janka Mudriková, Júlia Nagyová, Jozef Nemček, Helena Ocelková, Rozália Pavlovičová, Lídia Pilařová, Rudolf Ružička, Ladislav Sasin, Helena Slováková, Anna Soľolíková, Ludmila Szabóová, Zuzana Šágiová, Albína Šedíkova, Irena Šmigurová, Vojtech Varga, Mária Všelková, Ida Windischová, Helena Žáková.

80 rokov: Juraj Amešný, Karol Bidelnica, Gizela Bohunická, Ružena Bystrická, Vilma Karkošková, Anna Kielbová, Alžbeta Kolenčíková, Gertrúda Kováčiková, Margita Krupová, Ing. Július Kuruc, Ing. Ernest Lohyňa, Viktória Magová, Helena Nagyová, Ing. Ján Náhlavský, Mária Opavová, Anna Prepelicová, MUDr. Eugen Račkovič, Štefánia Rusová, Terézia Sjekelová, Adela Števková, Bernardína Tomková, Helena Turzáková, Mária Vavrová, Margita Virágová, Viliam Žitný.

85 rokov: Bernardína Bernátová, Pavol Dobrotka, Mária Gogolová, Mária Hodálová, Mária Chovancová, Jozef Kiac, Rozália Križanová, Ing. Serafín Lukáš, Terézia Mesárošová, Mária Mojžišová, Vojtech Mullner, František Ondruška, Štefan Ozorovský, Jozef Paraj, Štefan Pekár, Mária Rózsa, Štefan Szám, Ludovít Šandrik, Alžbeta Šupová, Mária Vančíková.

86 rokov: Marietta Benická, Margita Botková, Mária Horková, Mária

Karšayová, Ludovít Kohút, Margita Nemcová, Jozef Pavlínek, Alžbeta Petříková, Irena Polláková, JUDr. Štefan Sýkora, Vincent Večera, Michal Zábajník.

87 rokov: Helena Beláková, Margita Brunovská, Ferdinand Buday, Terézia Cintulová, Emília Fusková, Irena Gašková, Barbora Ivančíková, Helena Kopčeková, Agneša Koprdoová, František Máchal, Elena Massányiová, Helena Matyová, Rozália Múčková, Štefan Paulovič, Jozefína Poluchová, Anna Porubská, Gertrúda Schniererová, Štefan Supek, Mária Škvarková, Mária Štarkeová, Anton Tománek, Ing. Michal Vachút.

88 rokov: Štefánia Balážová, Margita Bernátová, Klára Ďurišová, Helena Knollová, Helena Königová, Michal Lieskovský, Mária Sokolová, Alžbeta Takáčová.

89 rokov: Antónia Bédiová, Mária Boháčiková, Štefan Greč, Katarína Michliková, Mária Partlová, Rozália Tvrdošová.

91 rokov: Mária Hlavačková, Jozef Oravec, Ján Plenta.

92 rokov: Bartolomej Czakó, Helena Erdeiová, Helena Kapustová, Mária Kráľovičová, Emília Recsková, Alexander Schweizer, Mária Vatulíková.

95 rokov: Helena Mišutová.

96 rokov: Mária Borgulová, Terézia Hetminská.

Modlitba

Drahomíra Pechočiaková

Otče náš
ktorý si na nebesiach
chlieb každodenný daj nám dnes
Zošli nám ducha
lačniť dosť už bolo
v premene chleba
príd' aj dnes
Z kamenných tabúl' zošli Desatoro
do srdca priamo prašnej ulice

*Horúcou lávou
poživňou by bolo
mannou pre biedne tisíce*

Otče náš
ktorý si na nebesiach
chlieb každodenný daj i dnes
Nakrm nám dušu
by sýto bolo
jak na počiatku
tak aj dnes

POVEDALI SI „ÁNO“

V Nitre sa v máji 2006 pre spoločnú cestu životom rozhodli tieto páry:

5. mája: Martin Zima a Blanka Gajdošová, obaja z Nitry,

6. mája: Martin Látečka a Andrea Kollárová, obaja z Nitry, Lubomír Dominik z Rožňavy a Katarína Baumgartnerová z Nitry, Radovan Miko a Katarína Krajancová obaja z Čakajoviec, Ing. Branislav Audy a Ing. Zuzana Molnárová, obaja z Nitry, Miroslav Horváth z Malého Lapáša a Katarína Reháková z Nitry, Jozef Vendég z Hronského Beňadika a Katarína Strapáková z Pezinka, Ing. Tomáš Lanák a Veronika Machalová, obaja z Nitry, Peter Kopecký z Nitry a Daniela Kováčová z Neveric, Marián Póčík a Jana Ráczová, obaja z Nitry.

13. mája: Ing. Jozef Plevka z Nitry a Martina Darnadiová z Čeladíc, Milan Humpolec a Zuzana Vlčková, obaja z Nitry, Mgr. Karol Bielik a Mgr. Ing. Miriam Kolníková, obaja z Nitry, Ing. Marián Ment zo Štitár a Ing.

Michaela Gašparová z Jelenca.

20. mája: Peter Trubíni z Nitry a Gabriela Baráthová z Nových Zámok, Ján Lašo a Lucia Letková, obaja z Nitry, Ivan Krivošík z Hlohovca a Slavomíra Škultétyová z Nitry, Jozef Staňo a Lucia Ivančíková, obaja z Nitry, Radoslav Černý a Diana Rosová, obaja z Nitry, Juraj Guzmický z Nitry a Mária Havasiová z Košíc, Marek Urban z Mojmíroviec a Silvia Lohyňová z Nitry.

27. mája: Marek Kozlík a Ingrid Tóthová, obaja z Nitry, Ladislav Prieložný z Jelenca a Monika Gábrišová z Nitry, Ivan Oláh a Iveta Lemešová, obaja z Nitry, Ing. Štefan Gúlik a Mgr. Daniela Ažaltovičová, obaja z Nitry, Róbert Štefák a Jana Bírová, obaja z Nitry, Miloš Tužák a Marcela Klčová, obaja z Nitry, Mgr. Martin Galbavý a Martina Cintulová obaja z Nitry, Ladislav Helma a Lucia Mikulcová, obaja z Nitry.

Odišli spomedzi nás

V máji 2006 nás opustili
títo občania mesta Nitry:

Jozef Blaží, 65-r., Hanácka 10

Demeter Tercean, 54-r., Hornoz. 12

Jozef Dömöš, 75-r., Čajkovského 24

Ján Kutka, 86-r., Dlhá 50

Jozef Žufka, 81-r., Ovocinárska 67

Justína Chalupková, 83-r., Oravská 10

Emília Virágová, 81-r., Považská 14

Jaroslav Bučko, 76-r., Borová 7

Anna Ivančíková, 90-r., Topoľčianska 41

Ladislav Machovič, 85-r., Kollárova 1

Anna Martišová, 62-r., Lesná 2

Valéria Pručná, 85-r., Tr. A. Hlinku 17

Mária Bakošová, 70-r., Dvorská 6

Pavol Dudáš, 55-r., Jedlíkova 15

Ján Benčík, 77-r., Mariánska 12

Anna Drenková, 77-r., Široká 15

Jozef Levický, 88-r., Schurmannova 21

Jozef Martinec, 60-r., Štiavnická 17

Helena Urbanová, 79-r., 8.mája 21

Matuš Vavrovič, 72-r., Vysoká 7

Pavel Záhorský, 73-r., Dlhá 60

Mária Gregušová, 92-r., Vihorlatská 4

Július Kalinka, 77-r., Martinská dolina 69

Irena Dostálová, 88-r., Výstavná 37

Jozef Gavura, 92-r., Záborského 3

Štefan Kečkeš, 94-r., Považská 14

Dezider Pindeš, 75-r., Chrenovská 4

Albert Stojka, 47-r., J. Zelenáka 31

Anna Valentová, 75-r., Železničarska 52

Anton Dřška, 58-r., Orechov dvor 9

Ján Škvarenina, 77-r., Medzi vodami 10

Emília Hrmová, 81-r., Jelenecká 23

Mária Behinská, 76-r., Telgárska 15

Drahomír Marendiak, 82-r., Hodžova 18

Mária Vilinová, 80-r., Zeleničianska 52

Margita Borisová, 91-r., Dolnočermán. 62

Štefan Šošovica, 71-r., Krátka 2

Štefan Velký, 85-r., Štúrova 78

Mária Náplavová, 58-r., Priečhodná 27

Michal Holan, 74-r., Hollého 4

Veronika Lacinová, 73-r., Prešovská 27

Štefan Michalička, 62-r., Nezábud. 18

Štefánia Práznovská, 84-r., Wilson. nábr. 40

Ján Koňan, 80-r., Topoľčianska 63

František Macák, 48-r., Dvorčanská 56

Aby ste nezostali zaskočení Veľavravná reč pozvánok

Aby vás nezaskočilo pozvanie na bowle alebo na matiné, nebude na škodu vyznať sa v reči názvov rôznych hostín a spoločenských večierok. **Čaša vína** - podujatie sa môže konať kedykoľvek. Netrvá dlhšie ako hodinu. Pochutnať si možno na šampanskom, „jednohubkách“ a slanom pečive. **Bowle** - slávnosť v záhrade. Najčastejšie po večeri. Podávajú sa rôzne nápoje. K nim drobné pečivo. Na záver čaj, káva a chlebičky. Raut - cieľom je nadväzovanie kontaktov, nie postávanie so skupinkou známych. Formou bufetových stolov sa každý obsluhuje sám. **Koktail** - sa začína podvečer, presnosť príchodu sa nevyžaduje, trvá najviac dve hodiny. Personál roznáša studenú a teplú zákusku i ná-

poje. Blížia sa záver oznamuje zmrzlina, pohárik sherry a káva. **Recepcia** - znamená oficiálne prijatie hostí spojené s pohostením. Organizátormi bývajú zväčša verejní činitelia a hostí pozývajú pri príležitosti významnej udalosti. Hostiteľ víta pozvaných pri vchode. Recepcie sa môžu konať v ktorúkoľvek dennú hodinu. **Garden - party** - má charakter recepcie, no odohráva sa vonku, večer. Bufet býva v záhradnom pavilóne. Muž by mal mať na sebe biely smoking a žena nápadný popoludňajší model. Banket - formálna hostina pri stoloch. Vyžaduje sa presný príchod, dobre je nenápadne zistiť, kde je tabuľka s našim menom. Nesadáme si za stôl skôr ako hostitelia. Zhovárame sa predovšetkým so susedmi.

Večera - začína sa o ôsmej, vyžaduje sa slávnostnejšie oblečenie. Poradie chodov pripomína slávnostný obed, na kávu sa však prechádza do vedľajšej miestnosti. Pri nej sa páni nevenujú svojim manželkám, ale iným dámam, ktoré sedia pri stolíkoch, zatiaľ čo oni stoja. **Matiné** - slávnosť spojená s kultúrnym programom, môže sa konať predpoludním i popoludní.

(rm)

Viete, že

Po šiesty raz sa v Nitre rozozvučali tóny klavíra a akordeónu na Nitrianskej lutne. Táto hudobno-interpretačná súťaž vznikla v sedemdesiatych rokoch z iniciatívy skladateľa Bartolomeja Urbanca a jej tradíciu obnovila Základná umelecká škola (ZUŠ) J. Rosinského v Nitre v spolupráci s Mestským úradom Nitra v roku 2000. Na troch súťažných miestach, v koncertných sálach na Damborského ulici, na Ulici J. Vuruma a v Ponitrianskom múzeu, konfrontovali výsledky svojho snaženia a svedomitej prípravy mladí umelci zo Slovenska. V sólovej hre na klavír sa stretlo takmer šesťdesiat a v sólovej hre na akordeón osemnásť sústov. Pozvaní boli účastníci všetkých ZUŠ Nitrianskeho, Trenčianskeho, Trnavského a Bratislavského kraja.

Challenge day s MDD

V nedeľu 4. júna sme v našom meste zorganizovali po prvýkrát v jeden deň súčasne dve tradičné podujatia - Medzinárodný deň detí a CHALLENGE DAY - deň výzvy. Mesto Nitra opäť prijalo výzvu Asociácie športu pre všetkých SR a po 12-krát sa prihlásilo do súťaže Challenge day, čo je súťaž miest v zapojení čo najväčšieho počtu svojich obyvateľov do rôznych pohybových aktivít. Ako nám povedala Mariana Krajmerová z oddelenia kultúry a športu MsÚ v Nitre, na základe odporúčania vyhlasovateľa podujatia program zamerali predovšetkým na deti, mládež a rodinné kolektívy. Oslava MDD je nepochybne najvhodnejšou príležitosťou pre napl-

nenie tohto cieľa. Tradičným miestom konania osláv dňa detí v Nitre sa stal opäť mestský park na Sihoti - miesto, ktoré ponúka možnosti pre rôznorodé voľnočasové aktivity, nielen pri tejto milej príležitosti. Počet zapojených účastníkov súťaže CHALLENGE DAY sme tento rok neporovnávali v percentuálnom vyjadrení so súperiacim mestom, čo umožnili tohtoročné pravidlá súťaže v rámci SR. Naším zámerom bolo prebudit medzi obyvateľmi mesta aj zorganizovaním tohto zábavného podujatia, záujem o športové aktivity, ktoré povedú k formovaniu zdravého životného štýlu a k pravidelnému aktívnemu využívaniu voľného času. (red)

Mozaika

Nitrianske legendy a záhady

Udatný vojak Opos

Myšlienka mesiaca:

V živote nie je dôležitá osoba, ktorú milujeme, ale skutočnosť, že milujeme. Marcel Proust

Štipka humoru

Blondínka príde do predajne hudobných nástrojov a rozhlíada sa. Po chvíli príde k predavačke a hovorí: Prosím si tú červenú trúbku a tú bielu harmoniku.

- Dobre teda, - hovorí predavačka - ten hasiaci prístroj vám dávam, ale nemyslíte si, že kvôli vám odmontujeme radiátor!

Slovenčina naša

Pre neprístupné správanie na futbalovom zápase dostal španielsky futbalový fanúšik v istej reportáži prívlastok horkokrvný. Slovo horkokrvný je mechanická adaptácia českého slova horkokrevný, ktoré sa do slovenčiny zvyčajne prekladá ako prchký, popudlivý, výbušný, temperamentný. České prídavné meno horký znamená to, čo slovenské horúci, a slovenské horký je v češtine hořký. Krv nie je horká, ale horúca. Aj preto španielsky fanúšik nemôže byť horkokrvný, ale iba popudlivý, prchký, výbušný, temperamentný atď.

Nezriedka počúvame, že si niekto musí zobrať pirulu proti boleniu hlavy, že si už zobral dve pirule. Slovo pirula však v našich slovníkoch nenájde. Na pomenovanie liečiva zlisovaného do plochého tvaru máme slová tabletky alebo tablety, ktoré majú pôvod vo francúzštine, a na pomenovanie liečiva obyčajne v tvare guľôčky máme slová pilulka alebo pilula, ktoré majú pôvod v latinčine.

Nový údelný knieža Gejza sa prejavoval ako zbožný kresťan. Za jeho vlády výrazne vzrástol význam Nitry, ktorá sa stala dôležitým mocenským centrom a sídlom kniežacieho dvora. O jej prosperite svedčia nálezy kniežacích strieborných poldenárov razených pravdepodobne v nitrianskej mincovni, ktoré boli zjavne rýdzejšie, ťažšie a dokonalejšie ako kráľovské platidlá. Na averze majú nápis DVX MAGNVS (knieža Magnus), na reverse sa nachádza iný názov pre Uhorsko - PANONAI (Panónia). Gejzov vŕchný vzťah k Nitre súvisel s jeho veľkou úctou k zoborským pustovníkom - sv. Svoradovi a Benediktovi. V roku 1064 navštívil biskupa Maurisa. Okrem toho, že ho pravdepodobne naviedol, aby napísal známu legendu, si vymohol polovicu Svoradovej reťaze. Táto vzácna relikvia sa údajne našla hlboko vrastená do svätcovho tela, ktoré počas asketického života podrobne hrôzostrašnému trýzneniu. Nevedno, či sa Maurus niekedy stretol so Svoradom. Isté však je, že sa ako mladý benediktínsky mních z kláštora v Panonnhalme spoznal s Benediktom, ktorý mu porozprával o osudoch svojho slávneho učiteľa. Po krátkom prímerí sa Šalamún a Gejza v roku 1074 opäť dostali do otvoreného konfliktu. Jeho hlavnou

príčinou bolo delenie koristi zo spoločného ťaženia proti Pečenom. Po prehratej bitke pri Mogyoróde sa Šalamún stiahol do hradu v Mosoni, kde čakal na vojenskú pomoc svojho švagra Henricha IV. Po prichode nemeckého spojenca sa vydal na výpravu proti Nitre. Vďaka neznámemu kronikárovi sa zachoval zápis o udalosti, ktorá sa odohrala pred nitrianskymi hradbami.

Udatný vojak Opos. V službách kráľa Šalamúna hrdinsky bojoval vojak Opos. Počas menšej sarvátky sa mu podarilo zabiť jedného z mužov brániacich nitriansku hradnú bránu. Nitrania v zlosti nad úmrtím svojho druhu Oposa zasypali sprškou kopijí a šípov, ktoré skolili koňa. Ale útočiaceho jazdca nezasiahli. Po skončení útoku nemeckí spojenci porozprávali svojmu kráľovi o Oposovej udatnosti a o jeho veľkých vojenských schopnostiach. Henrich sa obrátil na Šalamúna, aby prejavil obdiv nad skvelým bojovníkom. Zároveň sa ho opýtal, či má aj Gejza takých dobrých vojakov. Šalamún v snahe vychváliť uhorských vojakov neuvážene odpovedal: „Mnohí z nich sú ešte udatnejší!“ Čoskoro sa ukázalo, že mala pravdu. Šalamúnova výprava bola neúspešná a skončila sa útekom na Bratislavský hrad.

(rm)

Slovenské Hnutie Obrody v spolupráci s Domom Matice slovenskej v Nitre zorganizovalo 27. mája pod Nitrianskym hradom kultúrny a spoločenský program s názvom Slávnosť predkov. Pripomenuli si aj 11. výročie otvorenia Domu MS a 2. výročie vzniku SHO. Toto občianske združenie považuje rok 623 za rok, v ktorom náš národ vystúpil na javisko svetových dejín. V tomto roku Samo zjednotil slovenské a slovanské kmene do prvého štátneho útvaru Slovákov. Náš národ žije na tomto území už takmer 1500 rokov. Sme starý a slávny národ. Účastníci podujatia si uctili odkaz Sama, Pribinu, Rastislava, Cyrila a Metoda, Svätopluka a aj Antona Bernoláka, ktorý náš národ zobudil z dlhého národného spánku a jeho generácia začala formovať Slovákov na moderný a silný národ. V programe vystúpila aj šermiarska skupina Arcus, ktorá priblížila bojové umenie našich predkov. Slávnosť predkov budeme organizovať pravidelne každý rok pod Nitrianskym hradom do miestach, ktoré musia byť posvätné pre každého Slováka a Slovana. (r)

TOP 3 literatúra

Kníhkupectvo Viera, F. Mojto

Elizabeth Kostová	Historička
Daniela Kapitáňová	Nech to zostane v rodine
Boris Filan	Wewerka

Kníhkupectvo Pod Vrškom

Boris Filan	Wewerka
Terry Pratchett	Buch!
Paulo Coelho	Ako rieka, ktorá plynie

Remedium, Kupecká 8

Elizabeth Kostová	Historička
Petra Nagyová - Džerengová	Za to mi zaplatíš
Paulo Coelho	Ako rieka, ktorá plynie

Kníhkupectvo Blaškovič, Štefánikova tr. 41

Elizabeth Kostová	Historička
Javier Sierra	Tajná večera
Paulo Coelho	Ako rieka, ktorá plynie

BRLOH Centro Nitra, Akademická 1/A

Terry Pratchett	Buch
Neil Gaiman	Anansiho chlapci
Vladimír Vasiljev	Temná hliadka

GLOSA

Svalnatí mládenci, ktorým sa údajne moderne vraví „hlavohrude“, sú jednými z mála osôb prakticky sa zaoberajúcich otázkami právneho štátu. Spravidla jazdia na silných autách so začiernenými sklami a dávno už vyriešili aproximáciu práva, zákonov a nariadení. V poslednom čase sa čoraz častejšie objavujú na internete príbehy zo života vodičov, ktorých „hlavohrude“ napadli len preto, že sa im zdalo, že okolie im neprejavuje dostatok úcty a porozumenia. V tom prípade jednoducho vytlačia nepriateľské auto z cesty a pri najbližšej príležitosti fyzicky napadnú jeho vodiča, prí-

Džungľa na cestách

padne aspoň spôsobia materiálnu škodu na jeho vozidle. Nechceme, samozrejme, poukazať na neschopnosť polície, naopak, veľmi často vidím uniformovaných strážcov poriadku na cestách, ako obracajú majiteľov starších škodoviek, prípadne sa na televíznej obrazovke prostredníctvom svojich hovorcov chvália, koľko počas víkendy vybrali na pokutách. Je to zaiste správne, no žiaľ, okrem dopravných priestupkov sa na našich cestách dejú aj iné veci. Ich režiséri a hlavní tvorcovia sú, zdá sa, nepostihnuteľní. Kdesi som čítala, že na amerických cestách vládne väčší poriadok a disciplína ako u nás. Autor tohto konštatovania však vzápätí dodal: „Vzájomný rešpekt možno vzbudzuje aj skutočnosť, že nikto nemôže vedieť, či vodič nemá v priečinku automobilu nabitú pištoľ.“ Neviem, či si práve takto treba predstavovať našu aproximáciu pravidiel cestnej premávky. (sy)

Významné životné jubileum Alexandra Ruttkaya

Dejiny spod nánosov vekov

Čas neúprosne plynie, aby zanechal svoje nezmazateľné „stopy“ na všetkom čo súvisí s činní človeka, ktorý zasvätil bezvýhradne svoj život skúmaniu dávnych dejín ľudstva a predovšetkým genézy svojho národa. Prof. Alexander Ruttkay, DrSc. významný slovenský a európsky vedec, archeológ, pedagóg, člen Spolku slovenských spisovateľov, riaditeľ Archeologického ústavu SAV v Nitre sa dožíva významného životného jubilea. Po skončení vysokoškolského štúdia pôsobil - v rokoch 1963-1965 ako historik - archeológ vo vtedajšom Krajskom vlastivednom múzeu v Bojniciach. Do zamestnania v AÚ SAV v Nitre prišiel v roku 1965 a tu pôsobí v rôznych vedeckých funkciách ako vedúci vedecký pracovník a od roku 1991 aj ako riaditeľ ústavu až do dnešných dní.

Prof. A. Ruttkay sa narodil 24. apríla 1941 v rodine ekonóma v Budapešti. Rodina sa na Slovensko vrátila po skončení II. svetovej vojny v roku 1945. Tvrdá politická a majetková represia po roku 1948 a v dôsledku týchto udalostí aj predčasná smrť otca v roku 1952 výrazne poznačila jeho ďalší život. Po maturite a po absolvovaní vysokoškolského štúdia na Filozofickej fakulte UK v Bratislave (1963) vstupuje do oblasti vedy, kde sa venuje realizácii terénnych výskumov, ale predovšetkým poznávaniu obdobia súčasného a vrcholného stredoveku. Už v počiatkoch svojej odbornej činnosti upozornil na seba rie-

šením zložitých problémov do- by stahovania národov a mohol tak neskôr úspešne pokračovať v objasnení základných problémov najstarších národných dejín Slovenska, s akcentom na problémy kontinuity ďalšieho vývoja.

Rozsiahla bádatelská činnosť A. Ruttkaya je nepochybne obdivuhodná. Charakterizujú ju systematické archeologické výskumy, analýza kľúčových nálezových fondov, ale predovšetkým syntetické zhodnotenie svedectiev archeologických a písomných prameňov z najstarších období slovenských národných dejín. Vedeckovýskumné aktivity A. Ruttkaya sú obdivuhodné a inšpirujúce, najmä svojim nekonvenčným prístupom k riešeniu problémov; napríklad genézy najstarších foriem feudálnych súdiel (Ducové pri Piešťanoch). Nebol to iba prvýkrát objavený typ veľkomoravského vyššieho - veľmožského sídla na Slovensku, ale aj výskum, ktorý bol akousi ouvertúrou k poznávaniu najstarších národných dejín Slovenska. V spomenutej súvislosti sa treba zmieniť aj o ďalších pozoruhodných výskumoch A. Ruttkaya. Ide o časnostredoveký komplex - dvorec, sídlisko a rotundu v lesoch nad Nitrianskou Blatnicou, ale aj o výskum ostrožnej lokality v Nitre-Dražovciach a i. Tieto, ale aj ďalšie výskumy priniesli pre riešenie problematiky súčasného a vrcholného stredoveku nielen kardinálne nálezové súbory - dovtedy neznámej kvality, ale umožnili objas-

Univerzitný profesor PhDr. A. Ruttkay, DrSc., riaditeľ Archeologického ústavu SAV v Nitre.

niť aj ťažiskové otázky spoločensko-hospodárskeho systému od vzniku Pribinového kniežatstva až do 13. storočia. A najmä poodhalil clonu tajomstiev kontinuity v najstarších etapách zložitého vývinu slovenského etnika - bez vlastnej štátnosti - v mnohonárodnostnom Uhorsku.

A. Ruttkay však patrí aj k významným priekopníkom terénneho archeologického výskumu, využívajúceho možnosti interdisciplinárnej spolupráce. Potvrdzujú to aj jeho monografie, štúdie, eseje a príspevky venované zložitým problémom vývoja územia Slovenska od úsvitu našich národných dejín až do obdobia neskorého stredoveku. V týchto kontextoch treba oceniť najmä jeho úsilie o objasnenie problému originality či úrovne umeleckých skvostov našich predkov, ale aj kultúry každodenného života obyvateľov Slovenska v 16.-17. storočí. Jeho syntézy (Stredo-

veké umelecké remeslo, 1979; Dejiny dávnovekého Slovenska, 1991 (v spoluautorstve); Slovensko vo včasnom stredoveku, 2003 a i.) pregnantne zvyrazňujú a objasňujú jednotlivé etapy formovania kultúry slovenského národa. Predsa len osobitne treba upozorniť aj na publikácie o vyzbrojovaní v stredoveku a štúdie o vojenstve ako technickom i spoločensko-ekonomickom fenoméne. Pozornosť venoval aj otázkam možnosti a prínosu nových metodických a interpretačných postupov v oblasti stredovekej kultúry. Práce z tejto oblasti súvisia so štruktúrou osídlenia, s najstaršími kresťanskými stavbami na Slovensku, či s problematikou ľudového odevu v stredoveku, ale aj s možnosťami demografických analýz v archeológii i so špecifickými okruhmi špecializovanej spoločenskej výroby.

Erudovanosť a široká rozhladenosť A. Ruttkaya v rôznych sférach vedy a kultúry sa verne odzrkadľuje v jeho rozsiahlom historickom diele. Je svedectvom neúfňajúcej práce, ktorej zasvätil svoj život. Dielo organizátorov vedy určite nemožno hodnotiť iba cez prizmu ich vlastných intelektuálnych výkonov, ale aj z hľadiska ich vzťahu k pracovníkom v inštitúcii. Časy individuálnych výkonov boli charakteristické pre uplynulé storočie, keď sa archeológia na Slovensku etablovala ako moderná historická disciplína. Súčasnu archeológiu už charakterizuje tímová účasť na riešení náročných ťažiskových problémov s dôsledným využitím možnosti interdisciplinárnej spolupráce spoločenských, prírodovedných a technických vied. Aj Nitra preto vníma nielen „...ako sídlo dávných kniežat, ale aj ako sídlo Archeologického ús-

tavu SAV, ktorý nadobudol charakter významného aj medzinárodne uznávaného vedeckého pracoviska. Jednotlivec však nič nemôže dokázať bez dobrého rodinného prostredia, podpory priateľov, prajnosti okolia a aj šťastnej zhody okolností.“ Toto vyznanie pri príležitosti 750. výročia udelenia mestských práv Nitry naplnia nielen svojou prácou, ale je aj svedectvom jeho hierarchie hodnôt. Ako excelentný historik starých dejín aj v praktickej činnosti naplnia zmysel kontinuity v občianskom živote i v kruhu svojej rodiny.

Na riadiacej činnosti pracoviska sa podieľal najprv ako vedecký tajomník AÚ SAV, vedúci oddelenia a vedúci rôznych

doma i v zahraničí. Dokresľujú totiž jeho osobnostný profil. Veď jeho zvolenie za člena Stáleho výboru Medzinárodnej únie vied prehistorických a protohistorických pri UNESCO, členstvo v Komisii expertov pre archeologické dedičstvo (súčasť Kultúrneho výboru Rady Európy v Štrasburgu), členstvo v troch prestížnych vedeckých spoločnostiach (Nemecko, Rakúsko, Slovensko), funkcia generálneho sekretára Medzinárodnej únie slovanskej a stredovekej archeológie a i. sú výrazom vysokého zahraničného ocenenia a uznania jeho diela. Dokresľuje to aj mnohoročná pedagogická činnosť na viacerých slovenských a zahraničných univerzi-

Náušnice, gombíky a náhrdelník z cintorína pri veľkorumavskej rotunde v Ducovom pri Piešťanoch z druhej polovice 9.storočia.

Foto: JOZEF KRÁTKY

výskumných tímov a v rokoch 1978-1990 aj ako zástupca riaditeľa. V rokoch 1989-1990 bol aj predsedom Slovenskej archeologickej spoločnosti pri SAV a v rokoch 1990 a 1991 aj predsedom Vedeckej rady AÚ SAV. Predsa len sa žiada upozorniť aspoň na niektoré významné funkcie, ktoré zastáva

tách. Aj v súčasnosti pôsobí ako profesor na Filozofickej fakulte UKF v Nitre, kde sa zaslúžil o vznik spoločného pracoviska. Prof. A. Ruttkay je plný síl, veľkých plánov a inšpiátorom nových náročných projektov v slovenskom i medzinárodnom kontexte. Jeho

pokračovanie na 38. str.

Kardinál Korec uviedol do života jedenásť nových kníh

Písané slovo poľudšťuje

Milovníci písaného slova si 22. mája nenechali ujsť prezentáciu jedenástich kníh. Malá sála DAB privítala aj najväznejšieho hosťa prezentácie, Jeho Eminenciu Jána Chryzostoma kardinála Korca. Sviatok knihy pripravil Klub Janka Jesenského a Klub F. M. Dostojevského, Nitrianska odbočka Spolku slovenských spisovateľov a ďalší spoluorganizátori. Na úvod večera zaznelo mnoho pekných myšlienok. Tajomník nitrianskej odbočky Spolku slovenských spisovateľov Andrej Červeňák o knihách povedal, že sú priateľmi človeka a spoločníkmi v ťažkých chvíľach života. Poslucháči dali za pravdu aj tvrdeniu, že spisovateľ narába so slovom, ktoré môže byť zdrojom myšlienky a zážitku. Krásna literatúra je slovom o človeku, o jeho víťazstvách a prehrách. Literatúra je existenciálna forma života človeka a môže byť lodivodom národa. Aj Evanjelium sa začína ... a slovo bolo na počiatku. A keďže Boh je láska, jedenásť kníh prišiel do života uviesť Otec kardinál. Sprievodcom večera bol Andrej Červeňák, ktorý ako prvý uviedol knihu básní Svetoslava Veigla Keď anjel v tebe spieva. Trojica autorov Andrej Červeňák, Jozef Vladár a Ladislav Zrubec si dali záležať na spoločnom dieleku, ktoré pomenovali

Metamorfózy človeka v rode, v národe a v ľude. L. Zrubec si neodpustil poznámku, že historické povedomie nášho národa je na veľmi nízkej úrovni. Metamorfózy človeka preto prenikajú do tajov a hĺbok ľudskej duše. Básnik Pavol Stanislav sa predstavil knihou básní Zlomky ticha. Stano Haber uviedol knižku Intimity. Mladuškovce rozprávky je súbor 10 rozprávok, ktoré sa odohrali na chalupe u starých rodičov. Rozprávková knižka Jaroslava Rezníka ocenili Cenou literárneho fondu za literatúru pre deti a mládež za rok 2005. Pavol Janík, majster sveta v odhaľovaní absurdít, s humorom jemu vlastným, predstavil zborník odbornej terminológie s názvom Anglicko - slovenský špio-

nážny slovník, ktorý bude pre každého Slováka v našich európsko-slovenských časoch veľmi potrebnou príručkou. Ďalšou knižkou, ktorú predstavili v tento večer bola Romantika hľadania Andreja Červeňáka. Posledné dve publikácie treba tematicky priradiť k zborníkom, ide o Zborník Ján Dekan Život a dielo a Zborník JUDr. Peter Korec. Tomuto rodákovi z Topoľčianok sa tento večer dostalo veľa vrúcnych slov a vďaky, ktoré sa krútili okolo prívlastku novodobý Hrebenda - knižný mecenáš. Kým Matej Hrebenda knihy a časopisy predával, súčasný Hrebenda - Korec financiami prispieva k ich zrodu. Hrebenda má nasledovníka, či ho nájde aj Peter Korec, to ukáže čas.

LUDMILA SYNAKOVÁ

Prezentácia publikácií sa uskutočnila v malej sále Divadla A. Bagara v Nitre.
Foto: autorka

Medzi významných Nitranov patrí aj biskup

Vyhlásili Rok Otakara Procházku

Bohatá je mozaika významných Nitranov, ktorí preslávili svoje rodné mesto. Spomeňme aspoň Dávida Grubyho (1810-1898), lekára, priateľa H. Heineho, V. Huga, H. de Balzaca, A. Dumasa, F. Chopina, F. Lista, ktorí sa stretávali v parížskej kaviarničke. Rodnú Nitru preslávil aj akademický maliar Jozef Satin (1913-1956), ktorý pochádzal z 24 detí! Vyhrál konkurz na akademickú výzdobu Kostola svätého Cyrila a Metoda v kanadskom Hamiltone. Netušil, že pri maľovaní spadne z lešenia a pochovajú ho v Clevelande.

Univerzitný profesor

Otakar Procházka sa narodil v Nitre 10. októbra 1858. Pokrstili ho v Kostole sv. Michala na nitrianskom Vršku. Otec bol Dominik, dôstojník rakúsko-uhorskej armády. Matka, Anna, rodená Filbergová. Otakar navštevoval gymnázium v Lučenci, Nitre a v Kaloči. Teológiu a filozofiu študoval v Ostrihome a v Ríme. Prejavil sa nielen ako významný teológ, ale aj ako publicista. Od roku 1904 bol univerzitným profesorom morálky a pastorálnej teológie na budapeštianskej univerzite. O rok neskôr sa stal székesfehérvárskym biskupom. Bol jedným z prvých spoluzakladateľov kresťansko-sociálnych organizácií v mnohonárodnom Uhorsku. Postavil sa na čelo proti maďarskej republike rád.

Žofia Bosniaková

Ako jeden z prvých slovenských vysokých predstaviteľov cirkvi sa venoval aj životným peripetiám barónky Žofie Bosniakovej (1609-1644), ktorej chýr svätosti sa rozširoval aj na dolnom toku Dunaja. Biskup Procházka vyhlásil:

Biskup Otakar Procházka.

V živote Žofie Bosniakovej sa vyskytli javy, ktoré by ju mohli postaviť na piedestál svätice. Biskup Procházka bol autorom prvej štúdie o Marxovom kapitáli v Uhorsku. Od roku 1895 bol redaktorom politického časopisu Estergom. Publikoval príspevky proti komunistickej ideológii. Bol aj poslancom maďarského parlamentu. Počas horthyovského režimu bol predsedom kresťanského národného združenia. Zomrel 2. apríla 1927 v Budapešti.

Púť do Príbinovej Nitry

Biskup Székesfehérvárskej

diecézy Mons. Spányi vyhlásil rok 2006 za Rok Otakara Procházku, ktorý sa pred 100 rokmi stal v poradí pätnástym biskupom v Székesfehérvárskej diecéze. Biskup Spányi poukazuje na bohatú publikačnú činnosť O. Procházku, na jeho fundované teologické, filozofické a spoločensko-vedné diela, ktorými obohacia cirkevné a svetské dejiny vtedajšieho mnohonárodného Uhorska. Angažoval sa aj v sociálnej oblasti a tak nečudo, že sa stal apoštolom chudobných vo vtedajšom Uhorsku.

Székesfehérvárska diecéza plánuje v letných mesiacoch zorganizovať spomienkovú púť do Nitry. Osobne príde aj biskup Spányi, aby s nitrianskym biskupom Mons. Viliamom Judákom celebrovali svätú omšu a položili veniec k Procházkovej pamätnej tabuli. Nitru pri tejto príležitosti navštívia aj slovenskí katolíci z oblasti Píliša. Chcú sa pokloniť pamiatke významného Nitrania. Ako vidno, naši južní susedia nezabúdajú na svojich a našich veľkánov, využívajú každú príležitosť aby pozdvihli historické a duchovné vedomie. Dejiny vždy tvorili osobnosti. Jedným z nich je aj spomínaný biskup, univerzitný profesor a poslanec maďarského parlamentu, významný publicista Otakar Procházka, ktorého storočnicu vymenovania za biskupa v Székesfehérvári si pripomenieme na budúci rok.

LACO ZRUBEC

Na Kyneku vyrástla osada Slovanov

**Na známosť sa všetkým dáva, že
Osada Nitrianskeho kniežatstva oživa...
Kto si Slovan, zastav sa a príď pozrieť, ako žilo sa...**

Založiť skutočnú a podľa hodnoverných prameňov do-
loženú osadu Nitrianskeho
kniežatstva ako múzea v príro-
de si zaumienili manželia
Gažíkovi, ktorí si týmto pos-
tupne plnia svoj dlhoročný
sen. „Chceme, aby na území
historickej Nitry stáli aspoň ne-
jaké pamiatky, dokazujúce ži-
vot našich slovanských pred-
kov. Myšlienka založiť v meste
pod Zoborom Nitrianske knie-
žatstvo sa nerodila ľahko.
„Našou túžbou je, aby si tu ľu-
dia mohli pozrieť ako žili naši
predkovia - Slovania. Postup-
ne chceme oživiť aj starodávne
remeslá a návštevníkom zná-
ornití bežný spôsob života ľu-
dí z 9. a 10.storočia,“ hovori
majiteľka Ivana Gažíková.

V areáli Nitrianskeho knie-
žatstva na Kyneku, ktorého sú-
časťou je reštaurácia v dobo-
vom štýle a tiež jazdecká ško-
la, tak postupne vzniká dobo-

vé obydlie Slovanov. Pri vý-
stavbe osady im pomocnú ru-
ku podal riaditeľ Ponitrianske-
ho múzea Mgr. Anton Števko,
ktorý sa ich hneď na začiatok
spýtal, či chcú postaviť kópiu,
alebo vernú napodobeninu.
Stavať originál totiž znamená
riadne sa nadrieť. Ako staveb-
ný materiál sa používajú ťažké
dubové klady a tie aj niečo vá-
žia. Po dokončení troch príbyt-
kov tu budete môcť vidieť aj
mažiar na mletie obilia, sýpku,
funkčnú piecku na pečenie po-
súchov a chleba. Samozrej-
me, aj tie sa budú pripravovať
podľa zachovaných dobových
receptov. Ako ďalšie obydlie
postavia polozemnicu, zame-
ranú na jedno z remesiel.
Zrejme to bude hrnciarstvo.
Pre oživenie kováčskeho re-
mesla postavia vyhňu. Súčas-
ťou osady budú ukážky polno-
hospodárskeho dobového ná-
radia a živé zvieratá.

„Osada je vlastne zrkadlom
bývania našich predkovia v 9.
a 10. storočí a môžem povedať,
že tento štýl bývania sa nezme-
nil ani do 12.storočia, „pove-
dal na slávnostnom otvorení
riaditeľ múzea Anton Števko.
Ocenil iniciatívu majiteľov knie-
žatstva, ktorí svojím entuziaz-
mom predbehli štát. Na sláv-
nostnom otvorení súkromné-
mu skanzenu poprial, aby slú-
žil nielen pre oddych, ale aj na
vzdelávanie školskej mládeže,
ktorá tu môže načerpať infor-
mácie lepšie ako len z učebníc
dejepisú.

(syn)

Riaditeľ Ponitrianskeho múzea Mgr. Anton Števko poskytol odbornú pomoc.

Takéto meče v 9.storočí vlastnili iba veľmoži. Zbraň si mohol dovoliť len vladyka.

Foto: L. SYNAKOVÁ

Až bude pokosená tráva a iné hity Andreja Lieskovského

Kto by aj dnes, v čase čoraz komercializovanej spoločnosti, nepoznal klenoty populárnej hudby - piesne *Vám o láske spievam*, *Kamila*, *Len malú chvíľu*, *Havana*, *Až bude pokosená tráva*, *Môj manžel*, *Don Juan* a mnohé ďalšie. Ich autorom bol hlohovský rodák, no Nitran, Andrej Lieskovský (1913 - 1995). Aj keď tomuto príslušníkovi zakladateľskej generácie slovenskej populárnej hudby vyšla v roku 1974 v *Opuse* platňa mapujúca etapy autorovej tvorby, hovorí sa, že čo v dnešnej dobe nie je na CD platni, akoby ani neexistovalo. A tak sa (konečne) desať rokov po autorovej smrti dostáva na náš trh jeho profilové CD nazvané po úspešnej piesni *Skrýl sa mesiac*.

„Všetky majú iste čo povedať aj v dnešnej dobe. Aj preto sme pri dramaturgii nosiča dbali na to, aby boli pomerne zastúpené všetky obdoby tvorby. Teda od štyridsiatych rokov až po sedemdesiate. Nie bezvýznamným prvkom je to, že väčšina piesní je veselých, pretože aj otec bol veselý, dobrosrdečný človek a na všetky strany rozdával radosť,“ hovorí autorka dcéra Agáta Lieskovská, ktorá dlhé roky pracuje v notovom archíve Slovenského rozhlasu v Bratislave, čiže môže porovnávať otcovu tvorbu v kontexte celej hudobnej kultúry. Generácia skladateľov Andreja Lieskovského, napríklad aj Karola Elberta, ale aj Vieroslava Matušika, Jána Siváčka, Dušana Pálku a mnohých ďalších priniesla do našej hudby najmä celkom nový

pohľad, akýsi veselší, nezaťažený komplikáciami doby. „Aj keď obdobie najmä z hľadiska textov nebolo najveselšie, výhodou bolo, že sa v porovnaní s dneškom viac dbalo na profesionalitu hudobníkov a skladateľov,“ pokračuje dcéra skladateľa. Andrej Lieskovský sa narodil v Hlohovci, a keďže jeho rodičia boli učitelia, sťahovali sa z miesta na miesto. Už od šiestich rokov hral na klavíri, rodičia zakotvili v Nitre, a tu aj zostali. Začal študovať v piaristickom gymnáziu, aby sa z mladého Andreja neskôr stal právnik. Štúdiá začal v Bratislave, no hudba bola silnejšia. Už v roku 1930 založil v Nitre svoj prvý orchester Jazz Band. Začal hrať na akordeóne a krátko nato aj účinkovať v rôznych profesionálnych a profesionálnych hudobných tele-

sách. Hudobnej kompozícií sa začal venovať najmä po druhej svetovej vojne. Roku 1950 začal pracovať vo vtedajšom Československom rozhlasu v Bratislave ako hudobný redaktor. „No ako hudobník chcel dopĺňať hudobnú fonotéku aj vlastnými skladbami. Po piesni *Náladová láska* z roku 1946 mali veľký úspech aj ďalšie skladby *Len malú chvíľu*, *Stále niečo zabúdam* a *Vám o láske spievam*. Bol zakladateľom veľkého sláčikového orchestra, ktorý začal viesť Vieroslav Matušik. Teleso bolo predchodcom známeho *Tanečného orchestra Česko-Slovenského rozhlasu* v Bratislave, ktorý úspešne pôsobil viac ako tridsať rokov. Nastúpil som do rozhlasu v čase Andrejovej najväčšej slávy, v roku 1971. Vtedy mala na festivale pokračovanie na 36. str.

Až bude pokosená tráva ...

dokončenie z 35. str.

Zlatá ruža v Detve veľký úspech jeho pieseň Až bude pokosená tráva. Ani interpretka tejto piesne Eva Kostolányiová takýto úspech neočakávala. Vtedy som sedel v kancelárii aj s Karolom Elbertom a Zdenkom Cónom. Všetci boli ako kolegovia veľmi veselí. Najmä Andrej mi dal významné skúsenosti pre kompozíciu, jeho piesne totiž vynikali ľahkosťou, ľahkou zapamätateľnosťou a priehľadnosťou, no nie popisnosťou. Všetci traja skladatelia často a s humorom spustili po nemecky, maďarsky a po slovensky - boli Bratislavčania a všetci traja mali aj významné medzinárodné skúsenosti,“ hovorí spolupracovník Andreja Lieskovského, dlhoročný hudobný redaktor Slovenského rozhlasu Ali Brezovský: *„Táto generácia skladateľov je dodnes nedocenená a staro-nová platňa Andreja Lieskovského je prvým signálom nového edičného radu, ktorý je veľmi potrebný aj pre nasledujúce generácie. Jednoducho, že aj tento druh hudby je stále aktuálny a patrí k významnej časti slovenskej hudobnej kultúry.“* Zakladateľská generácia skladateľov slovenskej populárnej hudby sú vo vedomí strednej a mladšej generácie takmer neznáme. Nahráv-

ky sú však známe, poslucháči ich poznajú vďaka novým úpravám, a často zľudovali. Pripomenúť piesne i mená tvorcov, ktorí spoluvytvárali našu populárnu hudbu na ceste aj k emancipácii našej populárnej hudby, má v rozhlasovom hudobnom vydavateľstve už niekoľko rokov edícia, ktorá približuje dejiny populárnej hudby. Andrej Lieskovský významným spôsobom zasiahol do viacerých „odvetví“ hudby. Písal nielen populárne pesničky, ale aj pre dychovky, pochodové piesne a aj skladby tzv. vyššieho populáru. Z veľkého množstva sa vždy ťažko vyberá, a preto mali tvorcovia CD o jeden problém navyše. Na novom nosiči je aj z tohto dôvodu zastúpená len najznámejšia časť tvorby, teda piesne populárnej hudby. Pozitívom je, že CD prináša návraty do každej z etáp Lieskovského tvorby s výnimkou rozhlasom nezachyteného „prvého“ obdobia tridsiatych rokov, keď sa podieľal na formovaní viacerých poloprofesionálnych džezových orchestrov swingového typu v Nitre či Bratislave. A aký bol vzťah Andreja Lieskovského k svojmu rodnému mestu, k Nitre? *„Po matke som tu zdedil dom so záhradou na Svätoplukovej ulici na Zobore a tak pol roka trávil*

v Bratislave a pol roka v Nitre. Netajím sa tým, že sa neskôr usadím v Nitre. Vždy som sa totiž považoval za Nitranu, a pretože je to mesto, v ktorom som vyrástol a prežil zbojnícke roky a v ktorom chcem stráviť ďalšie roky života,“ povedal ešte v roku 1984 pre ktorési noviny. Tento sen sa skladateľovi aj naplnil. V posledných rokoch života sa usadil v Nitre, v domčeku s veľkou záhradou. *„Chodievali sme tam za ním celá rodina, aj na krásne letné dovolenky. Žiaľ, dnes je na tomto mieste hotel, takže môžeme na miesto posledných rokov života nášho otca chodiť len v myšlienkach. Tak chodíme do tohto hotela na kávu,*“ hovorí dcéra Agáta Lieskovská. Práve z Nitry sledoval Andrej návrat tanečnej hudby v prvej polovici deväťdesiatych rokov. Napríklad úspech televízneho Krajčíkovho Repete. Jedným z posledných bol veľký koncertný program Ludovíta Štassela k autorovej osemdesiatke a k životnému jubileu interpretky jeho piesní Melánie Olláryovej v bratislavskom rozhlase. Ododnes si však príjemnú swingovú atmosféru so slovenským koloritom môžeme priblížiť jednoducho - kliknutím na CD prehrávač.

MARTIN JURČO
Foto: archív

Podmanivá vôňa divadelného zákulisia

Boli ste už niekedy v divadle? Hlúpa otázka, pravda, ale spýtam sa vás: Mali ste možnosť vstúpiť aj do zákulisia? A vojsť na takmer posvätnú pôdu, ktorú má vo svojej moci bohyňa Tália? Zacítiť vôňu šminiek a kostýmov, nazrieť do garderóby a prejsť dlhými chodbami divadla? V snahe nadviazať bližší kontakt s divákmi sa v nitrianskom DAB v sobotu 20. mája uskutočnil deň otvorených dverí. Po autogramiáde hercov si návštevníci mohli prezrieť aj časť toho, čo počas bežnej návštevy divadla v žiadnom prípade nevidia. Réžia dňa otvorených dverí vytvorila skupiny zvedavcov. Viedli ich šéfdramaturg Svetozár Sprušanský a herečka Evka Pavlíková. Asistentov im robili herci Martin Nahálka, Milan Ondřík a Marcel Ochránek. A spoločne prešli celým zákulisím, ktoré je

počas roka prístupné iba pre hercov, „kulisákov“, maskérov, kostymérov a ostatný personál divadla. Zvedavcom predstavili štúdio - no nielen zvnútra, ale aj zvrchu - mohli sme preniknúť do prípravy a technického zabezpečenia každej inscenácie. Nohy nás, bežných smrteľníkov, vystúpili aj na pódium veľkej sály, kde nám šéfdramaturg Sprušanský vysvetlil, čo všetko musí sedieť ako

hodinky aby diváci mali z inscenácie zážitok. Zákulisie divadla ukrýva šatne hercov a herečiek, maskérne, sklad kulís aj fundus - čo v preklade znamená sklad kostýmov. Po Dni otvorených dverí viem, že DAB nie sú len inscenácie, ktoré si ideme pozrieť, ale je to zložitý mechanizmus, ktorého kolieska musia do seba zapadať, aby výsledný efekt vo forme inscenácie či muzikálu bol stopercentný a pre divákov príťažlivý. Divadlo netvoria len herci. Kolektív pozostáva zo 145 zamestnancov. S ich spoločným príspevom vznikajú inscenácie, komédie, drámy, muzikály, na ktoré do nášho mesta cestujú diváci z celého Slovenska. Na záver musím povedať - kto neuvidel, tak skoro ani neuvidí. A pozerat' sa bolo na čo! Možno o rok si takúto šancu nenecháte ujsť.

Text a foto: (syn)

Dejiny spod nánosov vekov

dokončenie z 31. strany

individuálny prínos pre rozvoj bádania i to, čo z pozície vedejcej osobnosti slovenskej archeológie vykonal pre budúce optimálne nasmerovanie trendov výskumu, je nespochybniteľný. Je mužom činu a zaslužil sa veľmi významne aj o formovanie historického vedomia našej spoločnosti.

Spomenul som už hierarchiu hodnotového systému A. Ruttkaya. V svojom konaní nikdy nezaprel svoju zemanskú minulosť, svoju mladosť, keď okúsil trpkosť rokov represálií. Aj jeho príkladný vzťah k rodine je svedectvom zásad, ktorým bol vždy verný. Životné jubileum si môže pripomínať v kruhu rodiny, priateľov i ľudí, ktorí si ho vážia ako človeka, vedca i príslušníka národa, ktorého dejiny bolo treba „vykopať“ z nánosov vekov. Jeho podiel na rehabilitácii našej národnej minulosti je viditeľný z jeho prác: vedca i člena Spolku slovenských spisovateľov.

Čo teda popriať jubilantovi do ďalších rokov života? Dokončiť realizáciu projektov, ktoré prinesú ďalšie úspechy a uznania slovenskej archeológii a s pocitom dobre vykonanej práce prežívať radosť i starosť v kruhu rodiny. Nie je iba veda, ale sú aj veci „medzi nebom a zemou“. Isteže, želáme mu veľa tvorivých síl a splnenie veľkých cieľov, ktoré si neustále vytýčuje, pretože je bystrosť kreatívnym vedcom i človekom.

JOZEF VLADÁR

Umenie ľudí zblížuje

dokončenie z 11. str.
akordeón, štvorročný klavír, spev duet a komorné kvarteto. Ďalší deň patrili deťom speváckym zborom, kde ako hosť vystúpilo profesionálne teleso Detýsky spevácky zbor Slovenského rozhlasu z Bratislavy a Detýsky spevácky zbor Dúha pri ZUS Jozefa Rosinského v Nitre. DSZ Slovenského rozhlasu oslávil v decembri 2003 už 50. výročie založenia. Umelecký vedúci a dirigentom je od januára 2004 Adrián Kokoš. Cieľom zboru je umožniť a sprístupniť deťom zborový spev tak, aby mali z neho potešenie, rozumeli a vyznali sa v ňom a podporovali naďalej rozvoj a pestovanie tradície zborového spevu na Slovensku. Tento zbor ocenili množstvom cien na medzinárodných súťažiach, pokračuje v úspešnej ceste pravidelných koncertných vystúpení a rozhlasových nahrávok.

V podaní vynikajúcej sólistky zboru Miriam Garajovej, ktorá je poslucháčkou VŠMU, zazneli tri piesne od Clauda Debussyho. Detýsky spevácky zbor Dúha pracuje pod dirigentskou taktovkou Mgr. Márie Mišunovej od r. 2001. Repertoár zboru obsahuje detské piesne, ľudové piesne v spracovaní hudobných skladateľov a sakrálnu hudbu. S veľkým úspechom účinkuje na festivaloch a súťažných prehliadkach, kde získava pravidelne významné ocenenia.

Tretí večer sa predstavili na festivale žiaci a pedagógovia Zdrúženia štátnych umeleckých škôl z Poľska zo Zakopaného so svojim bohatým repertoárom. V programe zazneli diela poľských i svetových skladateľov v podaní zaujímavých komorných zoskupení, ale aj komorného súboru a školského zboru. Zástupcov Zdrúženia štátnych umeleckých škôl z Poľska a zo ZUS Jozefa Rosinského prijal na mestskom úrade viceprimátor Ing. Miloš Dovjčovič, všetci účastníci absolvovali prehliadku pamätihodnosti mesta a žiaci ZUS J. Rosinského pripravili pre návštevníkov z Poľska krásny koncert na póde ZUS

na Ul. J. Vuruma. Návštevu ocenili i riaditeľka Zdrúženia štátnych

umeleckých škôl zo Zakopaného Mgr. Justína Jasiorowska a jej zástupkyňa Miroslava Lubowiczová. Záverečný koncert festivalu patrila mladému umeleckému telesu - akordeónovému orchestru TOCCATA z Michaloviec, ktoré vzniklo v septembri 2001. Tvoria ho žiaci študujúci hru na akordeón, bývalí absolventi a učitelia ZUS v Sobranciach a akordeónisti z regiónu. Orchester má 34 členov, dramaturgiu programu tvoria diela klasických majstrov od baroka po súčasnosť i skladby rôznych žánrov. Upravovateľom skladieb a dirigentom je Juraj Libera, ktorý je pedagógom akordeónovej hry. Orchester TOCCATA na koncerte v synagóge pokrstil svoj druhý album. Patrónmi CD sa stali primátor mesta Sobrance Štefan Štaško a minister vnútra Martin Pado. Svojím strhujúcim výkonom nadchol orchester publikum a synagógou sa niesol búrlivý potlesk. Tento koncert právom patrila k vrcholom festivalu. Festival mladých interpretov Nitrianska hudobná jar ZUS Jozefa Rosinského 2006 sa stal prezentáciou vážnej hudby, ale i tzv. ľahšieho žánru, čo vytvárala široký záber ponuky pre každého milovníka umenia, ale i pre náhodného poslucháča. Pre samotných účastníkov festivalu je to skvelá príležitosť pre odbornú umeleckú konfrontáciu, nadobudnutie nových umeleckých poznatkov a skúseností a je pozitívnu motiváciou pre ich ďalší odborný a profesionálny rast. Nitrianska hudobná jar ZUS Jozefa Rosinského 2006 je podujatím, ktoré určite pozitívne vplyva na prehĺbenie a spoločensko-kultúrne zblížovanie medzi umeleckými školami na Slovensku i v zahraničí. Je krásnym dôkazom toho, že umenie všetkých ľudí zblížuje.

„Bol to nádherný umelecký zážitok a už teraz rozmyšľame o budúcom ročníku,“ dodala riaditeľka ZUS Jozefa Rosinského v Nitre Alena Vaňová. Podujatie by sa nemohlo uskutočniť bez podpory Mesta Nitra, Slovenskej rady rodičovských združení, Rady rodičov pri ZUS Jozefa Rosinského v Nitre, Ferexu a Polygrafie Dominant Nitra.

(red)

Stalo sa pred osemdesiatimi rokmi Listovanie v archívoch

Listovanie v archíve má pre niekoho svoje čaro. Človek akoby sa ponoril do diania v minulých storočiach. Ing. Štefan Košován, autor populárnej knihy Nitra, slovenské Coventry, je priam posadnutý pátraním po minulosti. Ponúkame vám niekoľko jeho zápiskov, ktoré sa mu podarilo nájsť v archíve.

Mesto Nitra v termíne od 1. januára 1926 až do 31. decembra 1938 prenajalo futbalové ihrisko na Sihoti pre športový klub AC Nitra za ročné nájomné 100 Kč. Súčasne prenajalo Pavlovi Košťálovi pozemok pre zriadenie kúpeľa na ľavom brehu mlynskeho náhonu za ročné nájomné 400 Kč. Dňa 25. januára 1926 oficiálne potvrdili vznik Dobrovoľného hasičského zboru v Horných Krškanoch. Stanovy odsúhlasili 22. novembra 1925, predseda František Hornyak, zapisovateľ Štefan Turanský, overovatelia Ondrej Horňák a Jozef Turan.

Dňa 30. januára 1926 oficiálne potvrdili založenie Dobrovoľného hasičského zboru v Kyneku. Stanovy odsúhlasili 22. novembra 1925, predsedom sa stal František Krčmár, zapisovateľom Štefan Ševčík, overovatelia Michal Bílik a Štefan Boroth. Dňa 2. apríla 1926 oficiálne potvrdili DHZ v Hrnčiarovciach, stanovy odsúhlasili 7. júna 1926, predsedom bol Gášpar Czako, zapisovateľom Antal Szombath, overovatelia Štefan Tarkó a Štefan Sebök. Dňa 26. júna 1926 potvrdili DHZ v Dražovciach. Stanovy zboru odsúhlasili 9. mája 1926, predsedom sa stal Viliam Godár, zapisovateľmi boli Jozef Jancsó, overovatelia Matúš Holbik a Štefan Novomeský. Dňa 11. marca

1926 mestské zastupiteľstvo odsúhlasilo zriadenie oddelenia mestskej knižnice pre menšinovú národnosť - maďarskú. Pre roky 1929 -1937 do knižničnej rady zvolili Dr. Edmunda Turchányiho, Štefana Huszára, Geju Cséfaya, Kolomana Morvaya, Michala Gyulaya, Dr. Klobusiczkého. Dňa 31. marca 1926 mesto kúpilo motorovú hasičskú striekačku, ktorá dostala evidenčné číslo. Pridelilo jej ho policajné riaditeľstvo Bratislava. Dňa 15. apríla sa konali voľby mestského policajného komisára. Z troch kandidátov zvolili Jána Mrvu. Dňa 22. apríla 1926 mestské zastupiteľstvo súhlasilo so žiadosťou Ludovíta Kossika a Františka Zúbeka, ktorí žiadali o povolenie postaviť na ihrisku AC Nitra na Sihoti „tribúnový pavilón“. Dňa 27. apríla 1926 mesto kúpilo pozemky na stavbu novej poštovej budovy (dnešnej hlavnej pošty na Sládkovičovej ul. 2). Dňa 29. apríla 1926 mesto odkúpilo rodinné domy na bývalej Rivej ulici, kde pripravovali výstavu budovy pošty. Dňa 17. mája 1926 úradne schválili stanovy Československej občianskej besedy v Nitre. Dňa 26. mája 1926 mesto dalo zhotoviť geometrický plán pre stavbu meštianskej školy na Čineši - dnešná základná škola kniežata Pribinu na Ulici A.

pokračovanie na 40. str.

Ing. Štefan Košován: Nitran, ktorému archívy učarovali pred 40 rokmi, keď pátral po vlastnom rodokmeni. Prvého predka objavil z roku 1766. „Volal sa Matej Košován, žil v Malej Mani a sám neviem, či bol poddaným alebo zemanom. Moji predkovia, Košovania, sa živilí najmä ako tkáči, mlynári a obuvníci,“ hovorí Š. Košován. Neskôr sa do archívu vybral z profesionálneho dôvodu, keď pátral po histórii vodohospodárskych úprav. Archív mu učaroval natolko, že sa začal špecializovať na zisťovanie informácií do príspevkov, ktoré uverejňoval v mesačníku NITRA. Ing. Košován je milovníkom histórie faktov. Najviac práce mu dalo zisťovanie údajov do jeho knihy o bombardovaní Nitry s názvom Nitra, slovenské Coventry (r. 2005). „Čitatelia sa zaujímajú o históriu a chcú poznať pravdu o svojich predkoch,“ tvrdí Ing. Košován, ktorý počas svojho života prešiel viacerými archívmi - Ústredným vojenským archívom v Prahe, Mestským archívom v Nitre, Slovenským archívom, pobočkou v Nitre - Horných Krškanoch, Archívom vo Fakultnej nemocnici Nitra, vo Vojenskom archíve v Trnave, listoval aj v zložkách archívu Rímskokatolíckeho farskeho úradu v Hornom i Dolnom meste v Nitre. Najčastejším hosťom býva v Štátnom archíve v Ivanke pri Nitre. Želáme mu, aby mu jeho záľuba dlho vydržala. (syn)

Listovanie v archívoch

dokončenie z 39. str.

Šulgana 1. Dňa 1. júna 1926 mesto darovalo pozemok pre stavbu meštianskej školy na Čineši (dnešná Ul. A. Šulgana 1). Dňa 1. júna 1926 mesto odsúhlasilo príspevok 200 000 Kč na zriadenie hospodárskej školy pri Poštovej kolónii pod Zoborom (dnešnom amfiteátri). Dňa 1. júna 1926 mesto odsúhlasilo nový spôsob vyvážania smetí. Doteraz sa odpady, smetí a popol vyvážali z mesta v otvorených vozoch. Hlavne v letných mesiacoch to však bolo nehygienické, a preto sa mestskí páni rozhodli, že smetí sa budú vyvážať v uzavretých plechových nádobách, ktoré sa budú vymieňať za prázdne. Dňa 1. júna 1926 mesto odsúhlasilo zakúpenie polievacieho auta, keď dovtedy sa ulice kropili tromi voznicami na konský potah. Z troch návrhov vybrali návrh firmy Ing. Vejdecka z Prahy za 120 000 Kč. Dňa 1. júna 1926 písomne spečatili výstavbu prvého verejného záchodu na území Nity a stavbu úradnej jatyky. Dňa 1. júna 1926 odsúhlasili štatút mesta o trhovom poriadku s platnosťou od 1. januára 1927. Dňa 1. júna 1926 mesto odsúhlasilo zriadenie záchranej stanice v Nitre s pôsobnosťou pre mesto a blízke okolie. Dňa 8. júla 1926 v Nitre potvrdili vznik Loveckého a kynologického spolku s pôsobnosťou pre Nitru a okolie. Dňa 8. septembra 1926 oficiálne začal pôsobiť Vzdelávací krúžok sv. Metoda pri Gymnáziu v Nitre. Dňa 21. decembra 1926 mesto odsúhlasilo návrh na projekt mestského vodovodu.

Ing. ŠTEFAN KOŠOVAN

Bejzbalové ihrisko realitou

V Základnej škole na Hôrke v Nitre otvorili vo štvrtok 8. júna bejzbalové ihrisko, ktoré ponesie meno Georgea Pradela, primátora amerického partnerského mesta Naperville. Je tomu tak preto, že práve vďaka jeho osobe sa začal rozmach tohto športu pod Zoborom. Nové športovisko spĺňajúce medzinárodné parametre budú využívať najmä hráči Little Giants Nitra. Postupne sa k nim pridajú žiaci základnej školy, ktorá sa chce stať liahňou bejzbalových hráčov a organizátorom medzinárodných bejzbalových turnajov. Na otvorení ihriska sa zúčastnil primátor Nity Ferdinand Vítek, ktorý spoločne s riaditeľkou Danou Halajovou slávnostne prestrihol pásku. Využil aj možnosť prvého odpalu prostredníctvom mašličkou previazanej bejzbalovej

pálky, ktorú dostal do daru od riaditeľky školy. Hlavnú zásluhu na vybudovaní tohto nového športového stánku má starosta Naperville a hráči bejzbalového družstva z amerického Naperville, ktorí pred niekoľkými rokmi iniciovali finančnú zbierku na ihrisko. K americkým dolárom prispela Nitrianska komunitná nadácia ako aj Mesto Nitra. Tento projekt zatiaľ zužitkoval 800 000 Sk. Na slávnostnom otvorení ihriska primátor prezradil aj ďalšie plány mesta v oblasti podpory športu: „Na základných školách v Nitre vybudujeme ešte ďalšie tri ihriská s umelým povrchom, do konca tohto roka by mala na Klokočine vyrásť športová hala, skejtbordová dráha a neskôr možno aj tenisové kurty prípadne kúpalisko, pozdĺž rieky sa stavajú cyklistické trasy.“ (syn)

Na otvorení bejzbalového ihriska nechýbal primátor F. Vítek, riaditeľka ZŠ D. Halajová, koordinátor projektu P. Bányi a kapitán Little Giants R. Nagy. Foto: L. SYNAKOVÁ